

Příloha 1 - Osnova rozhovoru a identifikační část

Vážená paní, vážený pane,

chtěla bych Vás požádat o spolupráci s výzkumnou částí mé diplomové práce na téma „Pozdní rodičovství a jeho vliv na výchovný styl“. Vaše odpovědi budou zcela anonymní a budou použity pouze pro účely mé diplomové práce.

Otázky jsou rozděleny do dvou částí, v první části Vás poprosím o vyplnění údajů o Vás samotných, v druhé části jsou otázky týkající se tématu mé práce. Otázky odpovídejte na základě svých vlastních zkušeností.

Děkuji za Váš čas

Identifikační část:

Věk:

Stav:

Nejvyšší dosažené vzdělání:

Povolání:

Bydliště (město):

Počet dětí:

Počet plánovaných dětí:

Věk při narození prvního dítěte:

Věk při narození dalších dětí:

Počet Vašich sourozenců:

O partnerovi:

Věk:

Nejvyšší dosažené vzdělání:

Počet sourozenců:

Otázky:

1)

Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že byste si přála mít dítě? Řekněte mi o tom více ...
(Například v kolik Vám bylo asi let, jaká byla v tu dobu Vaše životní situace?)

Za jak dlouho od toho okamžiku jste se rozhodla si dítě pořídit? (Pokud po delší době, co způsobilo prodlevu mezi vaším přáním si dítě pořídit a dobou, kdy jste si jej nakonec pořídili?)

Měla jste nějaké zdravotní problémy? (problémy s početím, v těhotenství, po narození dítěte)

Co Váš partner, přál si děti on?

Co pro Vás znamená práce (kariéra)?

Setkala jste se s nějakými tlaky ze strany okolí kvůli tomu, že jste ještě neměla děti?

2)

Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáte na svoje vlastní dětství, jak byste popsala výchovu svých rodičů?

Např. jak k výchově přistupovali? Lišil se přístup otce a matky? (případně přístup rodičů k sourozencům)
Povyprávějte mi o tom trochu ...

Vzpomínáte si na nějakou situaci z Vašeho dětství, když jste něco vyvedli? (Jak na to reagovali Vaši rodiče?)

Jakým způsobem Vás rodiče trestali a odměňovali?

Vzpomínáte si, zda Vás rodiče chválili? Povězte mi o tom více ...

Stane se Vám někdy, že nějak zareagujete a uvědomíte si, že přesně takto se choval/a Váš otec/matka? Pokud ano, popište takovou situaci.

3)

Co pro Vás znamená manželství, jste/byla jste vdaná?

Pokud ne, chtěla byste?

4)

Zkuste se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváte vlastní dítě/děti? (Co je pro Vás ve výchově důležité, jak trestáte a chválíte ...)

Jak byste popsal/a sebe jako rodiče?

Vzpomínáte si na nějakou situaci, kdy jste se cítila při výchově svého dítěte bezradná? Prosím, popište ji.

Jak vypadá denní program Vašeho dítěte? (má pevný plán, navštěvuje kroužky atp nebo se řídíte dle momentálního přání dítěte?)

Pokud Vás dítě neposlechne, jak reagujete? Zkuste si vzpomenout na nějakou situaci a popsat, jak jste postupovala?

Podle čeho se při výchově řídíte? (knihy, internet, poradím se se svými rodiči, známými ...)

Je něco, co byste ráda ve způsobu, jak doposud své dítě vychováváte změnila? Pokud ano, popište co.

Myslíte si, že je Vaše výchova v nějakém ohledu odlišná od mladších žen? Pokud ano, zkuste popsat, v čem vidíte rozdíl.

Příloha 2 - Přepis rozhovoru s paní Q

Rozhovor se odehrával v klidném koutu kavárny v centru Prahy.

Identifikační část:

Věk: 43

Stav: vdaná

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Povolání: finanční poradenství

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 3

Počet plánovaných dětí: už ne, bylo by to nezodpovědné

Věk při narození prvního dítěte: 26

Věk při narození dalších dětí: 30, 40

Počet Vašich sourozenců: nevlastní sestra o 9 let starší (nevyrůstaly jsme spolu)

O partnerovi:

Věk: 43

Nejvyšší dosažené vzdělání: VOŠ

Počet sourozenců: nevlastní bratr, mladší o 9 let, také spolu nevyrůstali

A: výzkumník

B: respondent

Otázky:

1)

A: Vzpomínáš si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že by sis přála mít dítě?

B: No já jsem byla takovej ten cvok, kterej ho chtěl pomalu už od 18, nicméně teda jsem si uvědomovala, že by bylo nejlepší nejprve vystudovat a potom. Ještě eventuelně bydlet.

A: Takže za jak dlouho od doby, co jsi zatoužila po dítěti jsi to dítě měla?

B: No, tak když to budu brát opravdu od těch 18 nebo řekněme ve 20, tak za těch 6 let, no ...

A: S tím, že teda jsi nejprve chtěla dostudovat

B: Jasně, takže jsem dostudovala, začali jsme pracovat a zajistili jsme si bydlení. My jsme to vzali v tom standardním správným pořadí a nelituju toho.

A: Dostudovala jsi v kolika?

B: Ve 23. ... my jsme dělali v bance, takže nám se jako docela povedlo, nějaký peníze jsme měli, manžel byl emigrovaný do Německa, takže měl nějaký svoje peníze a já jsem od rodičů dostala asi 100 000, takže tenkrát to byl slušnej základ a měli jsme nějaký obyčejnej asi tenkrát vlastně to musel bejt spotřební úvěr na kolik ... na 150 000, jo? To je jak když plivne. To dneska ... musím říct, že to je mi těch našich dětí docela líto teda, protože 3 byty neseženeme ...

A: To je jasný ...

B: To jako nejsme schopný financovat.

A: Měla jsi nějaké zdravotní problémy? A teď myslím, když jste se snažili o to miminko ...

B: No tak ty první 2, ty jsme si řekli a byli napoprvé, okamžitě, takže tam nebyl problém žádný. No, potom my jsme, nebo takhle. Manžel o 3. moc neuvažoval, já jsem ho chtěla hned po tom, co se narodil ten druhý. Jednak z části jsem trošku chtěla holčičku a přišlo mi už v té chvíli jako nemyslitelný, že by tohle dítě bylo poslední. No, jenomže po tom manžel chtěl barák, já jsem barák nechtěla, takže ... Nebo takhle, on řekl, že do tohohle bytu třetí dítě v žádném případě. Takže pak došlo vlastně ke kompromisu, kdy jsme se teda dali do stavění baráku, tím pádem hypotéka, ale tím naděje, že když to půjde, myslel hlavně teda asi finančně, tak když barák, tak že to třetí dítě jo. My tím, že už jsme si na začátku říkali, že větší odstup, abychom kus té hypotéky uplatili v podmínce dvou příjmů, abychom na začátku hypotéky si nepořídili třetí. Takže na to jsem v podstatě jako ráda přistoupila, no a ve finále, on ten život je tak jako nenaplánovatelný, ještě dobře, že to tak bylo. Pak v těch šestatřiceti svolil a ejhle, ono to nešlo. No a do toho, jak mám starší rodiče, tak postupně oba byli vážně nemocní. Tatínkovi amputovali nohu a maminka měla poruchu krvevotvorby. Není to leukémie, ale jako tím směrem se to ubírá, takže nakonec jsem byla ráda, že se to nevedlo, protože v roce 2007 na začátku tatínkovi amputovali nohu, takže nejdřív byl ještě s maminkou doma, ale už byla nemocná a potom, protože potřeboval lékařskou nebo nějakou odbornou péči, tak miminka šla do nemocnice. Vypadalo to, že na chvíli, protože já jsem chodila do práce a ani tu odbornou péči jsem mu nebyla schopná poskytnout, takže bude měsíc v domově pro seniory, kde teda byly sestřičky a ten pahýl mu ošetřovaly, jenomže ve finále, pak už jsem se já dozvěděla, on to nevěděl, že maminka umře, takže bylo jasné, že teda se to bude muset řešit. On pak už tu odbornou péči nepotřeboval a byl poměrně soběstačnej, takže byl normálně doma a já jsem tam jezdila každý víkend celej a ta nevládní ségra tam občas zaběhla taky, ale bylo to hlavně na mě. Takže on byl sám doma a maminka byla v nemocnici no, takže já jsem vždycky přiběhla, od obou pádlo, vyprala, nakoupila, uvařila a vzala jsem ho do nemocnice, takže takhle vypadal rok. Takže to prostě by se s těhotenstvím a péčí o mimino moc jako neslučovalo. Maminka pak umřela v říjnu, vlastně už byla do konce života v nemocnici, no a pak teda to začalo bejt docela průserový, protože tatínek pak, já jsem mu volala dvakrát denně, byl teda doma, snášel to ... Prostě jezdila jsem tam furt dál, ale celkem to šlo, no ... A pak měl, jednou jsem se mu nedovolala, tak jsem tam honem poslala ségru, protože to bylo divný a on ... seděl s rozbitou hlavou u topení a zjistilo se, že měl mrtvici a tenkrát si myslím, že to bylo zanedbání lékařů, protože on ten den ráno, mu chodila ošetřovatelka píchat léky a ráno už upadl z vozejků, což jemu se mu nestávalo. Tak ho odvezli do nemocnice, zašili mu hlavu a dál to neřešili. Podle mě už ta mrtvice proběhla ráno a normálně takovýhleho pána v tomhle stavu odvezli domů. A já jsem to nevěděla a tohle bylo

v poledne. Takže poměrně velký poškození a pak už bylo jasné, že teda nemůže být, ale naštěstí jsme sehnali místo, to nešlo ani v tom bytě, ani u nás, protože ani to jedno nebylo přizpůsobené a tam je 24 hodinová péče, takže to pokračovalo dál. Já jsem za ním byla zase ... to byl rok a půl nebo 2 roky, kdy jsem byla pořád u rodičů a manžel mě hrozně podpořil v tom, že vždycky tejděn byl s rukama, nebo ... ten jeden víkend byl s rukama doma, věnoval se jim a třeba uklidili a já byla sama a druhý víkend jel se mnou. Takže to bylo takový období, kdy teda jsme se mimo jiné částečně snažili, pak teda jsme měli nějakou trošku i krizi, protože já jsem hrozně tlačila na pilu a on pak už jako byl ve stavu, kdy řekl, že v téhle situaci ne. Nicméně když maminka umřela, tak to bylo jednodušší v tom, že jsme věděli, že o tátu je postaráno, nicméně se nám nevedlo dál, takže vlastně ve finále nám to trvalo skoro 3 roky, s tím, že ona je teda asistovanou reprodukcí. Já jsem docházela, já mám kamaráda gynekologa, 20 let k němu chodím, teď je primářem v jednom centru asistované reprodukce, takže kapacita přesně na to, co jsem potřebovala. Nakonec byl mým spojencem a nakonec jsme manžela zlomili na IVF, o kterém nechtěl nejdřív vůbec slyšet. Takže kupodivu, IVF se podařilo napoprvé, hezky jsem si ho zaplatila, protože se mi podařilo manžela ukecat. Vlastně do 39 (let) hradí pojišťovna. Nevím, jestli je to teď stejně a pak už se to platí a já jsem ho ukecala dva měsíce po mých 39. narozeninách (smích). Ale já už jsem měla dědictví po mamince, takže těch peněz mi líto nebylo. Říkal pan doktor, že jsem měla asi tak 10% šanci, že otěhotněním, tak asi teda, ten nahoře mě chtěl odměnit za ty předcházející roky a ještě navíc holka teda.

A: Můžu se zeptat, kolik takhle ten jeden cyklus stál, když sis to musela hradit sama?

B: Cca 60 000.

A: A šance 10 % ...

B: No ještě, že mi to neřekl před tím... Jako já bych to za to dala stejně, ale ...

A: Tím jsme si vlastně odpověděli i tohle to ... Tak, co pro Tebe znamená práce?

B: No (přemýšlí) ten můj život se vyvinul tak, že ze začátku jsme dělali kariéru oba, do té doby, než jsme měli děti, ale potom, tím že jsme neměli ani jeden rodiče v Praze, takže jako možnost nějakého hlídání. Tak bylo jasné, že bude vydělávat jenom jeden, jako kariéru dělat, což logicky byl chlap. No, takže já už jsem zpátky do banky, kde by mě to bejvalo bavilo, nenastoupila, protože tam s pracovní dobou to nebylo. Já jsem vlastně pracovala tady na Italský a bydleli jsme v Modřanech. Takže jsem vlastně skončila u jednoho našeho klienta

jako asistentka dvou ředitelů, jednoho Němce, jednoho Čecha. Takže už jsem pak šla jakoby dolů, dá se říct i co do místa, ale mohla jsem chodit na sedmou. Ze začátku jsem měla zkrácený úvazek, takže ... a v podstatě tam mi vyšli maximálně vstříc. No a pak když už kluci byli ve fázi, že bych mohla chodit později domů, tak zase byli ti rodiče, takže já už jsem pak neměla sílu teda něco řešit v té chvíli, takže moje kariéra jako v podstatě šla do kytek a myslím si, že na sobě začínám pracovat teď. Díky tomu, že mě po mateřský nevezali zpět a naskytla se mi tahle nabídka finančního poradenství, tak bych řekla, že jsem se teda neskutečně posunula. Sice jsem teda vystresovaná a ještě toho spoustu neumím, ale prostě je to úplně o něčem jiném. Jsem ráda, jako díru do světa asi neudělám tím, že vlastně v tomhle věku mám takhle malý dítě, ale zase teda máme babičku, sice mimo Prahu. Já rodiče už nemám ani jednoho, vlastně to jsem neříkala, táta umřel 14 dní před tím, než se K (nejmladší dcera) narodila a tchýně tím, že byla hodně mladá, tak teprve šla do důchodu tak konečně je z ní babička (smích) s velkým „B“. Takže třeba když byla nemocná, chronickéj zánět ucha měla, tak jí měla a teďko si jí vyloženě chce vzít. Takže já třeba si pak vezmu víc dní práce, nebo si tam dám nějaký školení, takže to jde, navíc klukům je 14 a 18, takže ... už v podstatě můžou, ne že bych toho zneužívala, ale když je potřeba, tak se postarají. Takže si myslím, že to nebude hvězdná kariéra do výšin, ale že to bude dobrý.

A: A co okolí, jak reagovalo na to poslední těhotenství?

B: Hm, celkem normálně, protože věděli, že po tom dítěti toužím. Jako moje maminka, ta mi to hodně vylouvala, v podstatě škoda, že umřela, protože by mě zajímalo proč a jak by reagovala, teda když už by bylo jako to, ale ona to spíš brala z pohledu toho, že byla dětská lékařka a znala ty rizika, že co se může stát, no ...

A: Ale jinak teda ... ?

B: Ne, nikdo mi neříkal, že jsem cvok (smích). Možná si to mysleli, ale nikdo to nevyřekl (smích).

B: No ale musím teda říct, to není asi součástí otázek, ale je strašnej rozdíl mezi klukem a holkou. Tak do roka jsem i říkala, že to je blbost, že mi to přijde stejný, hraje si stejně se vším, žádný panenky, panenky. To teda jako přetrvává, jestli je to panenka nebo traktor, to prostě tím, že máme těch klukovskejch hraček jako doma furt dost, tak bych řekla, že nebude úplně typická holčička v tomhle, ale jako takový to ... to sociální, jo, kecání a to, že si všímá takových věcí. To přesně vidím, když jsem se bavila s maminkou a s tátou, jak ty

chlapi určitý věci vůbec nezajímají. A nebo i u toho lega, ona si prostě, chlapani naši, panáčci, ti leželi někde v rohu a stavěli a ona má nejradši, když jí tatínek postaví domeček a hraje si s těma paňákama a s těma zvířátkama. Jako je to znát.

2)

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáte na svoje vlastní dětství, jak bys popsala výchovu svých rodičů?

B: Takhle, nechci to kritizovat, protože mě vychovali dobře. Měla jsem se bezvadně, nic mi nechybělo, ani materiálně, ani jinak. Ale ... řekla bych, že poměrně přísná a úzkostlivá. Dneska zpětně mi přijde, že až moc. Myslím si, že to může bejt ... rozhodně tohohle se snažím vyvarovat, protože mi to přijde spíš na škodu. (Přemýšlí) Myslím v tom smyslu, že pak když jsem se dostala na vejšku do Prahy, já jsem z Ústí nad Labem. Dostala jsem se na kolej, tak ten první rok, jsem byla jako utržená ze řetězu a myslím, že jsem si potřebovala užít toho, čeho jsem si neužila. A měla jsem takhle spolužačku z Ústí, ta to měla ještě horší a ta se spustila tak, že si pořídila dítě okamžitě, vlastně v podstatě nemohla jít na umělý přerušeni, na jednom snad byla. Takže ... myslím si, že to může vést opravdu i k tomu, že když se člověk dostane z toho područí, tak že to může blbě skončit. A navíc jsem ... v podstatě rodičům nemohla říct úplně všechno, jo. Že jsem věděla, že by s něčím nesouhlasili. Někdy, když jsem na střední škole chodila na němčinu do jazykovky odpoledne, tak protože mě moc jako nikam nepouštěli odpoledne, tak to vlastně vedlo k tomu, že já jsem si občas šla za němčinu, abych měla volnej čas třeba na courání po městě. A třeba i některý koníčky, no některý, jeden. Chtěla jsem na koně, to mi jako z bezpečnostních důvodů tenkrát zadrželi a myslím si, že to ... úplně dobře není, no. Jako ne, že bych se bez těch koní neobešla, obešla jsem se úplně v pohodě, ale myslím si, že zrovna tohle bych nedělala. Nedělám to svejm dětem. Myslím si, že toho, co se mi nelíbilo, takže neaplikuju, opravdu že se snažím nedělat svejm dětem. Ale jinak jako dobrý, v podstatě byly mi nabízeny aktivity a (..) nemůžu si stěžovat, jenom tohle to bych jakoby zkritizovala, ale myslím si, že tohle je přesně důsledek toho, že mě měli v tomhle tom věku. Že byli přezkostliví.

A: A ty jsi říkala, že mamince bylo?

B: 37.

A: A tátovi?

B: 35.

A: A lišil se nějak přístup vychovávání mámy a táty?

B: (Přemýšlí) Hm, takhle. Šéfovala maminka, jednoznačně. Tatínek byl víceméně ve vleku. On nebyl ta hlava rodiny, to prostě už bylo jeho povahou a myslím si, že on by i byl odvážnější, měkčí, ale že teda, což je zase dobře, že nešli proti sobě, že ty rodiče mají držet za jedno. Takže, on (...) v podstatě vždycky poslechl.

A: A tatínek měl taky vysokou školu?

B: Ano.

A: A sourozence jsi vlastního teda neměla...

B: No, protože maminka, taky to nebylo tak pozdně plánovaný těhotenství, oni se vzali v mamčině 32, ale ona měla v dětství prasklý slepý střevo, takže evidentně měla srůsty. Takže vlastně jsem se povedla až po 5 letech. Takže vlastně tu úzkost chápu, jediný dítě, lékařka, ještě po takových komplikacích ...

A: Vzpomínáte si na nějakou situaci z dětství, když jsi něco vyvedla? Jak na to rodiče reagovali?

B: No, utkvěla mi jedna taková situace, přemýšlím, kolik mi bylo. Nebyla to první, druhá třída, ale nebyl to asi druhý stupeň. Myslím, že to mohla bejt tak čtvrtá, pátá třída. Já jsem nesnášela jezdění na školy v přírodě. Byla jsem závislák na rodičích a prostě nerada jsem byla někde pryč. Navíc jsem byla taková ta šprtko, takže neoblíbená v kolektivu, takže pro mě to nebylo obzvlášť, co bych chtěla. A hrozně jsem to nechtěla, byl se mnou problém už od první třídy a tenkrát paní učitelka řekla, ale řekla to asi jako (...) ne ironicky, ale jako, že kdyby někdo nechtěl jet, tak nemusí. Ale tenkrát bylo všechno lajnovaný, že prostě všichni musejí, že jo. A já jsem to doma takhle prezentovala. No a máma řekla, že když se nemusí, že nemusím. A pak zjistila, že to tak jako nebylo, takže jsem vlastně jako lhala no a to tenkrát, to si pamatuju do dneška, to byla hrozná scéna. Protože, tenkrát, já vlastně ... dneska, když se mi něco nebude líbit, tak to tý učitelce řeknu, že moje dítě tohle dělat nebude, tečka. Ale tenkrát všichni museli mít, vlastně, ty to moc nepamatuješ už, no. Takže tenkrát se nesmělo vybočovat z řady, takže pro ni to byla nepříjemná situace k řešení ve škole a ještě jako, že já lžu, tak to si pamatuju do dneška, to na mě řvali, nikdy mě nemlátili, ale prostě bylo to hrozný, takže to si pamatuju.

A: Takže, když Tě trestali, tak

B: Na mě řvali.

A: Zakazovali třeba něco?

B: To ani ne.

A: A nebili Tě.

B: No jako jednou za rok jsem třeba dostala nějaký lepanec, ale rozhodně to nebylo, že by na mě šli s vařečkou a spíš až jako na velký dítě za drzost, jako malé dítě vůbec ne.

A: A třeba nějaké odměny?

B: Třeba za něco?

A: Třeba jako forma nějaké motivace? Za jedničky?

B: No, tak já jsem je měla, takže mi to ani nemuseli říkat, ale myslím si, že v tomhle směru, je to taky mínus toho bejt jeden, nevím, jestli to souvisí s věkem rodičů, ale vidím to teďko i u kamarádek, co mají jedno dítě, že jsou na něj strašně fixovaný. Respektive, ani to nemusí bejt to, že by svoje neúspěchy, nebo to, čeho nedosáhli, přenášeli na to dítě, ale jak jsou prostě zaměřený na to jedno dítě, tak je to znát. Třeba sousedka má jednoho chlapečka a jemu vyteče jedna nudlička a běží s ním k doktorovi a mě říkala, když K měla 14 dní rýmu, jestli teda bychom neměli jít na výtěry. Je přestarostlivělá. A to si myslím, že je vlastnost jednodětnejch matek a obzvlášť asi starších.

A: A když jsi říkala, že jsi měla dobré známky, tak to bylo, že Ti to šlo snadno?

B: Asi mi to šlo, no, na základce jsem se prakticky neučila a na gymplu více méně mi to šlo taky, kromě matiky, to byl boj. Já jsem měla jedničky, dvojky, z tý matiky jsem měla dokonce dvakrát i trojku. Vzhledem k tomu, že teďka mám chlapečka, toho prvního, kterej je dyskalkulik a už jsme měli v pololetí na vysvědčení i kuli, tak jsem došla do stádia, kdy říkám, je mi jedno, co budeš mít za známku, hlavně prolez a i to tak cejtím, jo. Protože myslím si, přiznám se, klidně to řeknu, že jsem skončila i u psychiatra, ale úplně z jinýho důvodu teď v dospělosti, ale shodou okolností ten psychiatr byl původem z Ústí a byl původem dětskej lékař a moje maminka, která byla tenkrát zástupkyně primáře v krajský nemocnici, tak ho jakoby zaučovala, nebo přijímala a on jí znal. A tenkrát už asi inklinoval

k tý psychiatrii a tímhle směrem, takže když jsme měli nějakou debatu, když jsem k němu chodila. Vlastně, já bych si to ani neuvědomila, jak člověk ty rodiče miluje a vidí to prostě jedním směrem, že (..) oni na mě přenášeli to, abych byla ta úspěšná a (...) i když si nepamatuju, že by mě do něčeho nutili, tak si myslím, že já jsem byla ta hodná holčička, která teda plnila ty požadavky těch rodičů. Že bych třeba taková nebyla, kdyby oni na mě netlačili.

A: Že sis to třeba ani neuvědomovala ...

B: No, no ... No jako dítě určitě ne ... A v podstatě ani v dospělosti, až když teda jsem ... tím, že on je znal takhle osobně ty rodiče, tak to asi i vzhledem k tý profesi to mohl posoudit.

A: Stane se Ti někdy, že zareaguješ v nějaké situaci stejně, jako zareagovali Tvoji rodiče?

B: No jasně, jasně. Už dneska některý věci chápu, i když s nima třeba nesouhlasím, tak je ale chápu, proč to tenkrát udělali, a tohle je stopa, která je nevymazatelná.

A: A vzpomínáš si na nějakou konkrétní situaci, kdy se Ti to stalo?

B: No to bych musela asi chvíli přemýšlet, asi (přemýšlí) ne, spíš je to tak, ne jako konkrétní situace, ale spíš je to třeba takhle, zrovna teda bych zmínila toho nejstaršího syna, jako říkám a to teda s manželem jsme taky za jedno, mám takový ty přednášky o tom, jak je důležitý vzdělání, jo. Tak v tomhle tom si teda myslím a) že měli pravdu a za to jim teda děkuju, že mě nutili do tý němčiny, protože vlastně ta moje generace my jsme se učili ve škole rusky a tím to končilo a angličtina, němčina nebyla, až na gymplu a za ty 4 roky se toho stejně člověk moc nenaučí, když začíná od nuly, že jo. Takže vlastně jsem ráda, že mě do toho dokopali, protože jsem vlastně už do tý banky, to byla zahraniční banka, takže jsem měla výbornou startovací. My jsme vlastně oba s manželem, kterej byl vlastně v Německu emigrovanej, už taky uměl německy, měli jako hvězdný platy. Tenkrát byl plat kolem 2000 a já jsem začínala na 8000. Takže, třeba jenom těch 150 000 co jsme měli, jsme měli za 2 roky splacený. A někdy se slyším, jak mluvím stejně jako ty moji rodiče. Jinak v nějaký vypjatý situaci, to si myslím, že reaguju jinak, ale takový ty všeobecný názory už si myslím, že právě v tomhle věku člověk začíná mít podobný.

A: ještě mi prosím řekni, jak probíhal porod?

B: V podstatě mi praskla voda 35+0, vítali mě se slovy, no máme tady plno, my vás teda vyšetříme, když jste tu registrovaná, ale zůstat tady nemůžete. Což já jsem teda, nic jsem neříkala, protože mě to zděsilo, ale byla jsem rozhodnutá, že mě odtamtud nedostanou, maximálně do Apolináře, protože jako s nedonošencem, aby mě poslali do Krče, to jsem řekla, že si tam prostě sednu a neodejdu. No, ale naštěstí, teda než mě vyšetřili, než přišel doktor, tak řekli, že už teda jedno místo mají, že nějaká paní šla na akutního císaře, jo. Takže jsem čekala na její postel, takže mě přijali. Já bych teda neodjela a byla jsem rozhodnutá klidně v tu noc volat tomu doktorovi, aby to nějak zařídil, že prostě z porodnice se nehnu. A nakonec to teda dobře dopadlo.

A: A porod spontánní?

B: Jo, jo, ale dřív, 35+2, protože mě odtekla voda a ni, takže jsme čekali, jestli se to rozjede. Nerozjelo, takže to dítě musí být do 48 hodin venku, takže ten druhý den už ráno mě indukovali a narodila se večer.

A ty předchozí dva jsi měla v termínu?

B: Ne, první byl 36+6 a druhý ten teda více méně byl, ten byl 38+2, tady jsem ležela tejdén v porodnici, protože jsem měla kontrakce a brala jsem léky, se kterými se má normálně být v nemocnici, ale tenkrát už mi zařídili, že jsem ho brala doma a u toho druhýho jsem ho měla taky a tam jsme to teda doklepali do těch 38+2, takže v podstatě by byli všichni 3 jsou nedonošený. A já jsem vlastně taky nedonošenec, nevím jak hodně, ale skoro o měsíc.

A: A v průběhu toho posledního těhotenství nějaký zdravotní komplikace?

B: No, právě že ani ne. Já jsem teda měla pocit, trošku ... takhle ... ze začátku úplná pohoda a pak jsem začala blbec chodit na plavání, jako že si to děsně užiju. A od té doby jsem začala mít problém, jako že výtok a tak, takže jsem něco i brala a pak jsem měla pocit furt, že mi odtejká plodovka, že to bylo prostě takový jiný. Ten výtok vypadá nějak a tohle ... Takže asi třikrát jsem hysterčila a byla jsem na kontrole, až mi teda dal domů ten, jak se jmenuje, ten roztok, kterým se zkoumá ta plodovka. Mně fakt to několikrát zmodralo a doktor pak vlastně ve finále, když se K narodila, řekl, že teda možná to fakt ta plodovka byla. Takže otázka, jestli mi ty dva měsíce lehce necmrndávala. Ale jako kromě toho jsem neměla vůbec žádný.

A: Vysoký tlak, cukrovka?

B: Cukrovku vůbec a tlak teda až ke konci, ale to teda bylo mimo jiné v době, než můj táta umřel, tlak jo, na konci jo, to mi ho chodil denně měřit, on bydlí ob barák, já to mám luxusní (smích). Jako nikam mě nehnal do špitálu, ale prostě chodil mi měřit denně tlak.

A: A po tom porodu K byla v pohodě?

B: Jo, porod dobrý, ale měla pak žloutenku, a tím pádem, to totiž maj ty děti stejně, tenhle ten taky měl příšernou žloutenku a byli jsme 12 dní v porodnici. Takže v podstatě s tímhle jsem šla 12. den a s ní taky, tady si napiš 4. Ať to máš kompletní (smích)

A: Děkuji

B: No a v podstatě jenom ten prostřední byl řádně kojenej. Ten první prakticky vůbec, to jsme šli s flaškou z porodnice, to elektrická odsávačka byla hudbou budoucnosti, u toho druhýho, tak to bylo v pohodě, toho jsem kojila a u K, tam teda taky od začátku to kojení taky nešlo, ale naštěstí jsem měla elektrickou odsávačku, takže jsme vydrželi do 4 měsíců, ale pak už to fakt nešlo.

A: A jak dlouho jsi s ní byla doma?

B: No, do těch 3 let. V podstatě skoro 3 a půl, ale pak už chodila do školky, protože jsem sháněla práci a to teda jediný bych řekla, že teda není sranda, ono je to teda dobou, že jsem zjistila, že jsem pro zaměstnavatele stará a v kombinaci s malým dítětem, to je teda jako vražedný.

A: Ptali se na to u těch pohovorů?

B: Ne, ne, ale jako já jsem ji nezapírala, no. Je fakt, že teda na začátku takhle. Na začátku jsem to měla v životopisu a pak jsem ji vyškrtla, teda vyškrtla jsem informaci o dětech obecně, s tím že jsem měla požadavek na u toho pohovoru, když jsme se bavili na pracovní dobu, tak jsem to stejně jako řekla, ale nepsala jsem to do životopisu, aby mě nevyškrtli automaticky, aby mě pozvali a řešili jsme to tam.

3)

A: Co pro Tebe znamená manželství?

B: To je taková otázka filozofická ... Jak to myslíš?

A: No tak vdaná jsi, to jsme si říkali. Jestli to je pro Tebe důležitý? Jestli to má pro Tebe nějakou hodnotu?

B: Rozhodně. Myslím si, že to tak má bejt. V tom jsem stará škola.

A: Tak, že se třeba říká, že je to jen papír ...

B: No, tak papír to je, ale i ten je důležitěj. Na takový ty věci z praktickýho života. Kromě toho, že si myslím, že to tak má bejt, jako vnitřně. Tak ten papír má prostě i výhody, že se nemusíš, já nevím, když dítě ti pomalu neošetřej, je souhlas druhýho. Tak si myslím, že svobodný matky to maj ještě horší tyhle věci. Já prostě manželovi zavolám, vím vždycky, kde je a když bude nějaká svobodná matka, otec neznámo kde, tak dítě v ohrožení samozřejmě ošetřej, ale kdyby chtěli prudit, tak můžou, že jo. Jo, takže z praktickýho pohledu. A myslím si, že ještě dneska je spousta lidí, která na to ... ne, že bych dala na to, co kdo si myslí, ale myslím si, že to prostě určitej smysl má.

A: Děkuji, ještě nás čeká poslední okruh.

4)

A: Takže, zkus se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváš svoje vlastní děti?

B: No, myslím si, že ... Myslím si, že dobře, tak akorát. Že nejsem ani příliš liberální, to nejsme ani jeden, určitě, naopak, myslím si, že jsme docela přísní rodiče, ale zase ne v tom smyslu, snažím se vychovávat tak, aby ty děti mohly se vším přijít. Protože, myslím si, že v tom ta doba je jiná. Že jak mají děti možnosti všeho možnýho, tak je snadnější udělat nějaký průšvih, jak už finanční nebo přes internet nebo i drogy, tak je pro mě nejdůležitější udržet si důvěru toho dítěte, aby mi případně i takovýhle věci říkal. Protože si myslím, že bylo špatně to, že já jsem ... Byly věci, který já jsem rodičům říct nemohla. Že by ječili. Tak přesně to nechci, i kdyby to dítě nějakěj průšvih udělalo, tak je lepší, když mi to řekne včas a dá se s tím něco dělat. Takže výchova relativně přísná, chceme, aby pomáhali, vedeme je i jako k pomoci na zahradě a myslím si, že se nám to docela daří. Obzvláště ten starší je takovej hodnej, ten měl i pubertu takovou klidnou mi přijde. Ten prostřední, ten je zase velice úspěšnej, všechno mu jde a tomu teda nechybí sebevědomí, takže je to trošku horší. Ale všichni říkají, jak je máme dobře vychovaný. Všude zdavej, já nevím, ten nejstarší otevírá dveře, pomáhá ... Vyloženě s ním ... myslím si, že ta, která ho klofne, že se s ním bude mít velmi dobře. Jako

co se týče těchto věcí. Nevím, jak bude schopnej vydělat peníze, protože ta obchodní akademie je tak maximum.

A: Chodí na obchodku?

B: No právě kvůli té matice. A ještě jsme měli blbou matikářku a teď ve třetíku jim ji vyměnili, tak nám naznačila, že ho nechá prolízt. Ale tamta byla ... Takže H je takovej malinko pomalejší v chápání, ale ostatní předměty mu jdou. On prej je i dyslektik, i když jsme si toho nevěšila, ale vyšlo mu to v testech. Ale bude hrozně hodnej, no a svěřuje se poměrně dost, čehož si teda nesmírně vážím. A myslím, že i ten prostřední je sice vzpurnej, ale je schopnej se i přijít omluvit. Myslím, že to nebude tak hrozný, no. Myslím si, že holčička bude fracek rozmazlenej (smích).

A: A vnímáš už teď nějaký rozdíl v té výchově?

B: Jako jestli já jinak vychovávám tu třetí?

A: No.

B: (přemýšlí) Myslím si, že ne. Že i takový drobný ústupky, že zase tolik jich není, protože to bych přičetla k tomu, že jí třeba nutím ... a ona to dělá ráda ... se sama oblíkat, protože asi s vyšším věkem je člověk línější, takže chci aby byla samostatná. Na druhou stranu asi taky ustupuju víc, to je pravda, zase z důvodu lenosti. A nebo, že už nemám náladu na to, když ječí. Ale myslím si, že výrazně ne, že plus mínus jedeme ten stejnej styl i takový to, aby pozdravila, to jako na tohle jsme dost drsný, no.

A: A jak bys popsala sebe jako rodiče?

B: Široká otázka. Nevím, co tím myslíš?

A: No, jestli jsi třeba přísnější nebo benevolentnější?

B: No to jsem v podstatě teď řekla. Asi bych se řadila spíše k těm přísnějším.

A: Jsi třeba důsledná?

B: V zásadních věcech ano.

A: A co je pro Tebe třeba zásadní?

B: No, věci kolem bezpečnosti. Helmu na kolo, zapnout do sedačky. V podstatě ty věci, který ohrožují zdraví a život. A měkčí jsem třeba co se týče jídla, že ji třeba nenutím v zásadě do ničeho.

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jsi se cítila při výchově svého dítěte bezradná?

B: (přemýšlí) Ne, myslím si, že bezradná ne. Vždycky se to nějak vyřešilo.

A: Jak vypadá denní program Vašeho dítěte?

B: No, tak já řeknu chlapce, to bude třema větama. Ti už jsou naprosto samostatní, ráno vstanou, každý na svůj budík, udělají si snídani a odjedou autobusem do školy. To samý zpátky, akorát ten starší už vlastně nějak ... Takhle taky chodí na jachting, ale nemá ho tak do dlouho. Pro toho mladšího jezdíme na tréninky, hraje florbal a má to do osmi, takže jezdíme pro něj na ten trénink, protože k nám pak jezdí hůř autobus a musí se připravit do školy, ale jinak jsou samostatní.

A: Říkala jsi jachting, florbal. Ten volný čas necháváte na nic, aby si volili?

B: No jasně, no tak ten osmnáctiletý, tam není co řešit a ten si teda vybral před dvěma lety jachting, takže se věnuje tomu a ten mladší si sám vlastně vyhledal před 4 lety florbal v DDM v Modřanech, takže chodí tam a je v nějakým výběru pražským a je dobrej, no v tom florbale.

A: Takže chtějí sami

B: Chtějí sami, naopak někdy toho prostředního ukecáváme. Oni třeba někdy kromě tréninku mají, že by měli i čtyřikrát týdně, že mají nějaký přátelsky. Tak zaprvý já, když jsem v práci, tak jsem až do večera, takže by to ani nebylo možný, protože manžel tím pádem má K a hlavně on by se ani nemohl připravit do školy. On je fakt hrozně důslednej a učí se třeba do půlnoci a to taky není zdravý. Takže vyloženě sami. Jediný, do čeho jsme je nutili, byla angličtina a chodili každý asi 8 let mimoškolně na angličtinu. Klukovi jsme to zrušili nástupem na střední školu i kvůli tomu dys, aby měl čas na školu a vlastně i teďkon tomu D taky, protože se dostal na šestiletý gympl, takže aby toho neměl moc.

A: A u malý?

B: No, ráno vstaneme, oblíkneme se, jdeme do školky. Já vlastně pracuju jenom některý dny v tejdnu, ale když pracuju, tak jsem tam do sedmi, takže v ty dny jí musí vyzvedávat manžel a když je krize, tak teda ten nejstarší a mám v záloze ještě dvě kamarádky, ale zatím jsem je nemusela využít.

A: A má nějaký kroužky?

B: Ne, já jsem řekla, že ten první rok ve školce ji nechám na zvykání, protože ze začátku nebyla úplně jako s tím srovnaná a chceme od příštího roku.

A: A necháte jí co si vybere?

B: No, myslím si, že v tomhle věku se jí zeptám, ale spíš ji nasměřuju. Mají tam nějaký tanečky, tak tam ji nasměřuju. Nejsem úplně příznivcem takový tý dětský angličtiny, protože tam děsně záleží na tom, jakým způsobem se to vede. Prostě mi to přijdou vyhozený peníze. Kluci začali intenzivně chodit v první třídě a jako jsou oba dva jedni z nejlepších ve třídě. Takže myslím si, že to stojí zbytečný prachy a myslím si, že ne. Že spíš jí dám na keramiku, aby si procvičila jemnou motoriku. Takže tanečky a keramiku bych to viděla.

A: A jsi důsledná třeba v době, kdy má jít spát?

B: Snažím se. Snažím se, ale nelámu to přes koleno. Osvědčilo se mi to, že to dítě je pak i klidnější. Akorát teď už je problém trošku. Teď je to horší, protože ona když vstává později, to znamená půl osmá, osmá a dál, tak po obědě nechce spát. Tak to už jí teda, zkusím jí položit, ale zase jí nenutím nějak zásadně. Ale zase když to vydrží pár dní za sebou, tak pak spí dlouho a pak nechce jít spát večer. Takže třeba šla včera lehce po devátý, protože spala odpoledne 3 hodiny, tak bylo jasný, že nepůjde v sedm spát. Ale snažím se v mezích možností jí dávat spát.

A: Pokud Tě dítě neposlechne, jak reaguješ? Třeba se Ti vybaví nějaká situace?

B: (Přemýšlí) No, trvám na tom. Takže to zopakuju, ještě normálním hlasem a když to nepomůže, tak zařvu.

A: A když to nezabere?

B: Ne, nakonec poslechne. Sice řve, ale poslechne. To mi máme toho prostředního trucovitýho. A je to čím dál tím horší.

A: Tak, podle čeho se při výchově řídíš?

B: Podle svých zásad. No podle toho, co si myslím, jak to má být.

A: A třeba díváš se do nějakých knížek, na internetu?

B: (přemýšlí) Ne.

A: Takže spíš instinktivně?

B: Ano, četla jsem teda, teď si nemůžu vzpomenout, jak se ta knížka jmenovala od pana Matějčka, ale tak spíš jako pro informaci, protože nikdy jsme neměli žádný jako odchylnej problém, že bych si potřebovala řešit, jak na to.

A: Je něco ve způsobu výchovy, co bys ráda změnila? Svoji vlastní ...

B: Jo. Asi ne ... protože se snažím vychovávat podle svého vědomí a svědomí, takže si myslím, že to dělám dobře. Nebo (...) nejlíp, jak si myslím a myslím si, že ne, no. Jo, někdy mám pocit, tím jak ten prostřední syn je bezproblémovej a vztekej, tak mám pocit, že možná jsem na něj tvrdší než na toho nejstaršího a na tu malou, to jediný. Jediný možná, že bych jako já to myslím s ním dobře, ale řekla bych tím, že je vzpurnej, že jsem na něj přísnější. Jako že u něj víc nařizuju, než (...) teda u toho, teda u malý taky nařizuju, ale to je věkem. U toho nejstaršího se to dalo vydiskutovat. Tak možná tohle jedine.

A: Jak vlastně reagovali kluci, když se malá narodila?

B: No, že konečně dá matka pokoj. Protože to jak jsem tlačila na pilu, tak se bohužel přenášelo i na ně, jo? Jsem byla otravná a plakala jsem a já nevím co. Tak si myslím, že to i oni si oddychli. A oni jsou úplně nadšení a oba říkají, jak je dobře, že jí máme, že bez ní by to byla nuda. To říkáme teda všichni, no a děsně jí milujou. Jako fakt si myslím, že ... jako jsme (...) že to byl dobrej počín a že jsou vlastně strašně rádi, že jí mají.

A: A poslední otázka. Myslíš si, že se nějak liší Tvoje výchova od mladších maminek?

B: Myslím si, že jo. Určitě se to nedá zobecnit, ale když to vidím třeba na své třicetiletý neteři, tak přes to, že si myslím, že si rozumíme, že má rozumný názory, tak je co se týče výchovy liberálnější, taková benevolentnější. Myslím si, že jak byli moji rodiče přísní a stará škola, tak jak to člověk má v sobě zakódovaný, tak i když se mu některý věci nelíbily a některý věci fakt určitě nedělám, to jak jsem řekla na začátku, tak si myslím, že to v tom

člověku je. A manžel, přesto, že teda měl mladou maminku, tak myslím si, že v tomhle se shodneme, že prostě jsme přísnější, než jsou dneska, prostě ta dnešní generace maminek. Ale jak říkám, určitě se to nedá paušalizovat, prostě je jiná doba.

A: Já Ti mnohokrát děkuji.

Příloha 3 - Přepis rozhovoru s paní H

Rozhovor probíhal v kavárně s dětským koutkem poblíž bydliště respondentky, měla s sebou mladší dítě a rozhovor byl občas díky tomu přerušovaný.

Nejprve respondent vyplnil informační arch se svými základními daty, po té následovaly otázky:

Identifikační část:

Věk: 42

Stav: Vdaná

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Povolání: učitelka

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 2

Počet plánovaných dětí: -

Věk při narození prvního dítěte: 35

Věk při narození dalších dětí: 39

Počet Vašich sourozenců: 2 (je prostřední)

O partnerovi:

Věk: 41

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Počet sourozenců: 1

A: výzkumník

B: respondent

Otázky:

1)

A: Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že byste si přála mít dítě? Řekněte mi o tom více ... (Například v kolik Vám bylo asi let, jaká byla v tu dobu Vaše životní situace?)

B: Jako v dětství samozřejmě, ale to asi nemyslíš? (.) Já jsem měla vždycky ráda děti, ale tak na vážno až pak s manželem. (..)

A: A kolik Ti bylo?

B: To mi bylo těch 35. Ono to vyšlo hned. totiž.... (smích)

A. Takže bez problémů? A po svatbě teda?

B: Ne, my jsme se domluvili v červnu, že se vemem a pak to teda vyšlo na říjen a já jsem právě si říkala, že to teda zkusíme, otěhotnět. Že to určitě nevyjde hnedka a ono to vyšlo. Takže já jsem se vlastně vdávala ve třetím měsíci, ale ta svatba byla naplánovaná dřív. (..)

A: A měla jsi nějaké zdravotní problémy v průběhu těhotenství?

B: Toho prvního ne.

A. A toho druhého?

B: No, to druhý ... Já jsem byla těhotná třikrát a mezi holkama to nevyšlo, takže to prostě nevyšlo ... ve 13. tejdnu (..)

A: A to byl samovolný?

B: No zamlklý. Přestalo se vyvíjet. (...)

A: Takže vy jste vlastně chtěli miminko dřív ještě než jste měli Máju?

B: No, my jsme chtěli po těch třech letech a asi mělo to tak o 14 dní vyjít (smích). Takhle je to lepší jsem zjistila (.) že to tak mělo bejt prostě. (...)

A: Takže tam to trvalo déle u Máji a ...

B: No tam to druhý nevyšlo, pak jsme si dávali půl roku pauzu, protože jsem chtěla mít jistotu, že teda jsem nic neuspěchala a pak to vyšlo taky hned. A to prostřední na podruhý. Takže teda nevyklučuju, že se třeba ještě někdy povede, i když to nebylo plánovaný, protože mi stačí málo (smích)

A: (Smích) A zdravotní problémy v průběhu těhotenství? Jako třeba cukrovka

B: Ne.

A: Zvýšenej tlak?

B: Ne. (...)

A. A porody?

B: Spontánní normálně, hlavičkou napřed, bez vyvolání, v termínu, no ... Anežka ta byla přesně, ta byla 40+0 no a Mája ta byla asi o 4 dny dřív.

A: Co Tvůj partner, přál si děti on?

B: No jasně. Myslím si, že tak stejně. My jsme o tom před svatbou tak nějak konkrétně nemluvily. Ale myslím si, že prostě chtěl mít děti a že jsme čekali na nějakou vhodnou dobu asi.

A: Jak dlouho jste spolu v té době byli?

B: Asi rok a půl jo ... rok a kousek ...

A: Co pro Tebe znamená práce?

B: (..) Tak hodně, (.) ale určitě ne tolik co děti a rodina. (smích)

A: Setkala jsi se s nějakými tlaky ze strany okolí kvůli tomu, že jsi měla děti až takhle později?

B: Jako v jakém smyslu?

A: No jestli se Tě třeba někdo ptal, proč nemáš ještě děti?

B: Jo takhle, tak oni viděli, že jsem byla dlouho bez partnera, takže tam se spíš ptali, kdy už konečně ho najdu (smích) a to dítě bylo jasný, že nepůjde a potom to bylo docela rychlý, takže nějak extra ne. A ještě navíc z rodiny jsem měla první dítě.

2)

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáš na svoje vlastní dětství, jak bys popsala výchovu svých rodičů?

B: (..) Tak přísný byli, ale tak jako akorát (...)

A: Lišil se přístup otce a matky?

B: Myslím, že ne (...)

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci z dětství, když jsi něco vyvedla? Jak na to zareagovali?

B: Tak já jsem byla hodný dítě, takže ale asi jsem někdy taky něco jo, myslím, že jo. Pamatuju si, že jsem měla zakázáno chodit na staveniště, kde stavěli baráky za školou a vím, že jsem tam jednou šla, ne teda úplně místo školy, ale místo družiny. Že to bylo tak nějak ve třetí třídě minimálně. Vím, že se zlobili, ale že bych na to měla nějaké drastické vzpomínky, to ne. Asi jsem pak dostala zaracha, ale to si taky nepamatuju, ale vím že se zlobili a že jsem to jako věděla a až dneska vím, proč mi to nedovolili, že to bylo nebezpečný. Tenkrát jsem si myslela, že se bojím, abych tam něco nerozbila (smích) ale nevím jako ... Ony tam padaly nějaké kousky materiálu a tak ...

A: Jasně

B: (...)

A: A třeba když Tě trestali rodiče? Jak Tě trestali?

B: No (..) jako asi jsem dostala párkrát páskem nebo vařečkou a rozhodně to bylo zaslouženě a nebylo to moc často. (..) spíš jako že se zlobili. Na zaracha si nepamatuju, ale určitě nějaký byly, že jsem někam nemohla třeba.

A: A odměňovali?

B: Jako nikdy se tomu odměna neříkalo, ale asi jako dávali najevo, když jsem něco udělala dobře.

A: A odměna ve formě motivace? Třeba když uděláš něco, tak dostaneš nebo budeš smět něco..?

B: To si nepamatuju, ale je možný že jo. Ale já jsem byla taková ctižádostivá, že ani nebylo moc potřeba.

A: Tak, my jsme se bavily o těch odměnách, máš pocit, že se rodiče chovali jinak k Tvým sourozencům?

B: No, myslím si, že jo. Myslím si, že jsem měla nevýhodu prostředního, ségra byla malá, ta mohla všechno a brácha byl nejstarší a navíc ještě kluk, takže mohl vlastně taky skoro všechno (smích) jako z jinýho důvodu. Hlavně teda u tý ségry ...

A: Máš pocit, že Tě tzrestali víc než ostatní?

B: To ne, ale ségru rozmazlovali a myslím si, že to ve mně zůstalo tahleta křivda. My jsme si teda ze ségrou nikdy moc nerozuměly, protože je úplně jiná.

A: A vy jste o kolik let?

B: O 4, my jsme jako holky.

A: A s bráchou?

B: S bráchou o rok a půl. A měli jsme společný pokoj.

A: Se ségrou?

B: Ano, brácha byl zvlášť. Nejdřív teda všichni 3a pak jsme se přestěhovali do většího a tam měl brácha svůj pokoj.

A: Stane se Ti někdy, že nějak zareaguješ a uvědomíš si, že přesně takto se chovali Tvoji rodiče?

B: Asi jo, určitě.

A: A vybavuješ si nějakou konkrétní situaci?

B: Teď ne, ale vím, že jsem si to kolikrát říkala, že takhle ne... Jako samozřejmě, že i dělám některé věci, které dělali naši. Jako že některý věc dělám stejně, protože na ně mám stejný pohled a některý naopak ne, a pak si to uvědomím, někdy včas a někdy pozdě (smích)

A: A celkově si myslíš, že ten způsob výchovy, kterým Tě vychovávali byl dobrej?

B: Jo. Některý chci dělat jinak, ale celkově jo.

A: A v čem třeba nesouhlasíš s rodičema?

B: Asi třeba v tom, že nás hrozně srovnávali a to se opravdu snažím to nedělat. Třeba ve smyslu vezmeš si tohle jako Anežka a myslím si, že to pak vyvolává rivalitu mezi těma sourozencema. Bohužel si to nenechají vymluvit ani u holek.

3)

A: Co pro Vás znamená manželství?

B: No, hodně.

A: Takže vadilo by Ti, kdybys nebyla vdaná?

B: No, určitě. (..)

A: A byla jsi požádána a nebo jste se domluvili?

B: No, byla jsem požádána, ale musela jsem k tomu manžela trochu postrčit, protože jinak by se k tomu neodhodlal ani do teďka. (smích)

A: A když se říká, že je to jen papír?

B: No, to si rozhodně nemyslím. Takhle, rozhodně si nemyslím, že by to nějak ovlivnilo vztahy mezi těma dvěma, ale určitý důležitý věci to má. Jednak bych se nechtěla jmenovat jinak než moje dítě, ale i právně. Když se něco stane, tak jako manželka Ti všechno řeknou, jako nemanželka nejseš nic, takže oni Ti vlastně nemusejí dát zprávu, nic ... (...)

4)

A: Tak a teď se zkuste se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváš vlastní děti?

B: (..) No, snažím se e(.) bejt spravedlivá, aby holky navzájem se měly rády a pomáhaly si až budou větší. (.) Aby byly poctivé a hlavně, aby byly šťastný, spokojený. To jsem měla říct jako první (smích)

A: A třeba jak trestáš, chválíš?

B: Snažím se chválit a snažím se netrestat. Nebo to jako trest nenazývat. (.) Jako spíš ve smyslu ... Jako následek toho, co udělala. Jako je to trest, za nás to byl trest, ale neřeknu třeba ... teď mě nenapadá. Ale třeba dneska, když nás Anežka vzbudila podruhé pak. Ale

řekla jsem, že budu unavená a vy taky půjdete brzo spát. Takže spíš takhle, aby v tom měla nějaký smysl, aby věděla proč to tak je.

A: A snažíš se je nějak motivovat?

B: No určitě, odměnou ne. Jako spíš motivovat. Ne, aby to dělala pro odměnu, ale aby to dělala pro to, že z toho bude mít něco víc než odměnu. (..) Třeba když nechce dělat domácí úkol, tak jí řeknu nedělej ho, tak ho neodevzdej. Ona ho pak chce stejně udělat, protože ví, že by se paní učitelka zlobila, že by dostala pětku a že by jako vypadala, že je hloupá. A stejně tak s odměnami, prostě snažím se, aby chtěla sama pro sebe, ne pro odměnu. Ale tak samozřejmě, že nějaká motivace jako i odměnami je, no ...

A: A třeba na zadek dostanou holky?

B: No (povzdech), dostanou. No jako výjimečně, ale Anežka určitě dostala a Mája ... asi ještě ne ... nebo přes ručičku, aby si pamatovala. Ale Anežka, ta dostala jednou tak přes zadek, že tam měla obtisknutou ruku, to mě tak vytočila, to mě pak mrzelo asi 3 dny (smích), takže jako fakt výjimečně, ale někdy se neudržím ...

A: Jak by jsi popsala sebe jako rodiče?

B: Sebe jako rodiče? To nevím jak popsat ... (..) No, mám je ráda, samozřejmě, hrozně moc, ale zase chci aby z nich něco vyrostlo (.) takže by mě holky viděly asi jako hodně přísnou, rozhodně víc než tatínka (smích). A je to tím, že jsem s nima jako víc a on je tam pak spíš pro to zábavu, kdyby on měl být pak taky takhle přísnější, to by si jinak moc neužily.

A: A manžel má teda jiný přístup k výchově?

B: Ne, to si myslím, že ne. Jako je mírnější, no, ale myslím si, že to je tím, že tam nemá tolik prostoru na to, že jo. Že prostě se mnou mají prostor na to, abych je vychovávala i si s nima hrála, kdež to u něj ... tak ne, že by je nevychoval, ale netrestá je tolik. (..) Víc jim dovolí.

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jsi se cítila při výchově svého dítěte bezradná?

B: No (povzdech), často hodně s Anežkou. Protože ona jako do teďka má takové období nebo chvílky jako návaly vzteku, že prostě ... třeba ... to je skoro každé den teda,

jdeme ze školy, jde s náma nějaký její spolužák a ona ho chce k nám domů nebo my k nim domů, což mi teda často se takhle navštěvujeme vzájemně, ale někdy to nejde. Oni někam jedou nebo já někam potřebuju a když jí řeknu ne, tak to je úplně, někdy ona si třeba lehne na zem a kope nohama v těch sedmi letech skoro. No, tak to pak jsem úplně bezradná, to ji většinou čapnu a odnesu jí domů, no ...

A: Jak vypadá denní program Tvých dětí?

B: No, o víkendu je to samozřejmě jinak než ve všední den. Tak ve všední den vstáváme všichni v 7, po půl 8 ... (přerušila nás dcera respondentky)

B: Strašně pozdě chodí do školy, tatínek je odvádí. Je to jednak pro to, že Mája když jde s nima najednou, tak jde opatrněji (opět nás přerušila dcera respondentky).

B: Kde jsme to byly?

A: Ten denní režim.

B: Jo, takže ve třičtvrtě, někdy i po třičtvrtě odcházejí do školky a do školy. Tatínek odvede nejprve odvede do školy, protože tam musí být do 8 a pak odvede Máju do školky, protože kdybych s nima chodila já, tak manžel chodí z domu hrozně pozdě, takže takhle ví, že v 8 musí být ve škole. No a pak Marušku vyzvedávám v poledne, protože mají jen dopoledne tu školku a Anežku pak podle toho, jestli má kroužek nebo ne, takže buď v 1, ve 3 nebo ve 4 a teďka teda hlídáme kamarádce toho chlapečka, takže to je trošičku komplikovanější, ale i tak chodíme ven.

A: A Anežka má jaké kroužky?

B: V pondělí pohádkovou angličtinu, to je nějaký že v angličtině hrajou divadlo. Já jsem nikdy nepochopila, pořádně co v tý škole dělají.

A: Ale baví jí to (smích)

B: Strašně jí to baví (smích), pak tanečky v družině. Pak má sportovky a pak má teďko si ještě vyžadonila tohle pololetí korálky. Korálování se to jmenuje a dělají tam z korálků. Tohle mi třeba vyrobila (ukazuje na přívěšek na klíče).

A: Aha

B: A náušnice, náhrdelníky

A: A to má všechno jednou týdně?

B: Jo a všechno to má ve škole, takže jako pro mě ... stejně by v té době byla ve škole, takže to má jako takový zpestření.

A: A má to každý den něco?

B: (Přemýšlí) Má to ... Angličtina je v pondělí, tanečky a sportovky ve čtvrtek, ty jsou za sebou a korálky jsou jednou za 14 dní nebo dvakrát za měsíc teda přesněji, dvakrát za měsíc.

A: A to mají nějak po obědě?

B: To mají po obědě nebo odpoledne, ty tanečky mají právě do těch 4.

A: A když byla menší?

B: Tak chodily jsme cvičit, ale to jsme chodily, aby byla mezi dětma a nebyla na mě závislá, ona teda nebyla závislá, úplně opak. (dítě se natahuje na respondentku) No, Anežka se vůbec nechtěla nosit, ta se chtěla nosit až když se narodila Maruška. Do té doby ...

A: Takže jste chodily na to cvičení do Krakova ...

B: Chodily jsme do Krakova, pak jsme chodily na tanečky do Krakova, a pak jsme chodily ... jo to bylo s Anežkou, ta pak chodila do školky, tam měla taky kroužky a s Maruškou jsme chodily taky do Krakova a pak tady do toho DDM na cvičení

A: Uhm, takže jakoby dvakrát týdně

B: Ne ne ne, to bylo podle věku, takže tam když už nemohla, tak jsme chodily na ten druhý. Vždycky jeden měla.

A: Myslíš si, že jsou kroužky důležité?

B: Myslím si, že je důležitý, aby byly mezi jinejma dětma, takže to bylo jako spíš ... jako kroužek si myslím, že to je brzo, jako že to není nutný třeba na angličtinu, to ne ... Prostě když chce, tak ať tam chodí, ale jako nutný to není.

A: A když se narodila vlastně Mája, tak jak na to Anežka reagovala?

B: No, nejdřív byla hrozně nadšená a potom když začala mája bejt jako ... jak bych to řekla ... větší konkurence, to znamená hejbal se, brala jí hračky, zajímala i dědečky, což to miminko moc ne, že jo. Tak jsme měli takový období trošku, že jako, že žárčila. (..) Ale jako my jsme jí to vysvětlili, snažili jsme se jako ... Od začátku jsme jí vedli k tomu, že je velká ségra a že jako je fajn mít ségru a ukazovali jsme jí ty výhody jako ... kdybys neměla ségru, tak bys o tohle přišla a takhle.

A: A jakým způsobem se ta žárlivost projevovala?

B: Ehm, no že měla tendenci, jako že ne jí nějak mlátit, ale prostě ubližovat jí. Třeba jako sebrat jí plyšáka, kterýho zrovna měla.

A: A srovnalo se to teda ...?

B: Časem, myslím, že to pochopila a i jsme jí dávali najevo, že jsou nějaký činnosti, který může dělat jenom ona jako velká, jo? Protože ona samozřejmě vždycky jako záviděla, snažila se být jako miminko, protože ty mají výhody a my jsme jí ukazovali, že může chodit do bazénu a Maruška ne a takovýchle věci. Takže spíš pak těžila z toho, že je starší (smích).

A: Pokud Tě dítě neposlechne, jak reaguješ? Zkus si vzpomenout na nějakou situaci a popsat, jak jsi postupovala?

B: Když neposlechne, tak ... (přemýšlí) ... jako znova jí ... buď jestli je to jako žádost, nechci říkat pokyn, požadavek, no, tak ho zopakuju a ... záleží jako co to je a jak moc je to závažný. Já se snažím takové ty věci, co nejsou důležitý moc jako nehrotit, ale některý věci co jsou důležitý, tak prostě se snažím udělat něco, aby poslechla. To jako oni neposlouchají, ale to jsou samý takový nepodstatný věci, přemejšlim o něčem takovým podstatnějším, kdy neposlechly (přemýšlí) ... no třeba dneska v noci, Mája se vzbudila, vzbudila nás všechny, Anežka pak nemohla spát, tak vzala přehrávač na pohádky, kterej má teda zakázanej si brát sama, takže jsem jí ho sebrala, takže třeba tak, no ... Nejdřív jsem jí teda řekla, že nemůže, ona se začala vztekat, tak jsem jí ho sebrala úplně, schovala jsme ho tak, že už ani neví kde je a nedosáhne tam ani ze židle už. No a ona si vzala stůl a teď si stoupla, no a i to je nebezpečný, ani o tom nevím, že tam leze, kdyby někde spadla, tak ...

A: A stalo se ti, že Ti třeba utekly do silnice?

B: No ... jo, asi jo. Tak jsem za nima běžela, hnedka jsem je stáhla zpátky. Nevím, jestli jsem je plácla, spíš jsem asi začala křičet, nebo teda jako nahlas zdůrazňovat proč je to

nebezpečný a že kdyby tam jelo auto, že nestačí zabrzdit a takový. Ale teda snažím se je od malinka vést k tomu, že musí čekat před silnicí a oni teda z té školky, teda Anežka je zvyklá, když chodí první, že musejí čekat jak jsou takový ty červený drsnější části pro nevidomý, tak oni na tom musejí stát. To mají jako ze školky naučený. (..) A Mája taky, ty zase seberu kolo nebo motorku, když vjede, takže taky si to pamatuje. Po zimě to teda chvílku trvalo, než si vzpomněla, že tam nemůže vjet, no a tou jsou takový zásadní věci tohle zrovna, že to prostě musejí poslechnout.

A: A Podle čeho se řídíš při výchově?

B: No podle vlastní zkušenosti, co se mi líbilo nebo nelíbilo, s čím souhlasím a nesouhlasím. Pak internet samozřejmě a knížky asi taky, ale asi víc ten internet (..) a samozřejmě kamarádky, že jo a takhle co mám zkušenosti nejenom svoje, ale co vidím. Si třeba říkám, tak takhle moje děti ne, pak zjistím, že to stejně jinak nejde (smích) Třeba .. moje dítě nikdy nebude mít dudlík, moje dítě nebude pít sladký pití, tak to mi vydrželo asi .. chvílku (smích)

A: A Je něco, co bys ráda ve způsobu výchovy změnila?

B: No, asi to, že se neudržím. Jako že křičím, i když vím, že to je k ničemu úplně, že třeba u té Anežky je lepší, když jako v klidu řeknu proč, ale většinou, když jsem třeba unavená, tak první co mě napadne, že na ní začnu křičet. (..) Nebo jí třeba plácnu, ale to je spíš takový symbolický, to bolí víc mě a ona se tomu akorát směje.

A: Myslíš si, že je výchova v nějakém ohledu odlišná od mladších žen?

B: Myslím, že ne. Akorát si myslím, že ty co jsou mladší, tak asi mají i víc energie. Ale pokud mají stejné podmínky, tak si myslím, že věk roli nehraje. Že spíš jako ... jako to stanovisko těch konkrétních matek nebo tatínků, to je jedno ... ale jinak si nemyslím, že by mladší matky musely být hlídány nebo tak (smích) tak to fakt ne. Já bych děti dřív měla, kdybych měla dřív toho partnera, tak jako určitě bych ... a jako určitě bych jich měla víc, teď už se bojím, abych řekla pravdu.

Příloha 4 - Přepis rozhovoru s paní M

Rozhovor se odehrával u respondentky doma.

Identifikační část:

Věk: 41

Stav: vdaná

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Povolání: učitelka SŠ

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 2

Počet plánovaných dětí: -

Věk při narození prvního dítěte: 36

Věk při narození dalších dětí: 40

Počet Vašich sourozenců: 1 (starší bratr)

O Porodu: mé oba porody začaly spontánně, ale bohužel skončily po 10, resp. 8 hodinách akutním císařem, pro nepostupující porod.

O partnerovi:

Věk: 40

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Počet sourozenců: 1 (mladší bratr)

A: Výzkumník

B: Respondent

Otázky:

A: Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že byste si přála mít dítě? Kolik Vám třeba bylo.

B: No tak já myslím, že (.) že jako my jsme to tak měli vlastně naplánovaný jak to vyšlo (smích), že já opravdu do těch pětatřiceti jsem necítila touhu nějakou jako hrozně jako to dítě mít jako, ale říkala jsem, že jo, že děti ano a pak teda musím říct, že tomu napomohlo trošku jak jako sportuju a tak, tak jsem se zranila a koleno mi operovali a takže jako manžel právě říká no tak teď jako nemůžeš půl roku vlastně nic dělat, tak jsem říkala: hm tak jo, to by se hodilo, dobře. Jinak jsem vždycky říkala né ještě až jako po sezoně nebo něco (.), ještě někam jedem. No a pak takhle vlastně jsme se dohodli, a bylo (smích). Opravdu jako

A: A za jak dlouho vlastně od toho okamžiku, co jste se rozhodli?

B: No syn byl hned (smích). Syn byl hned, jako jsme se rozhodli a byl no. Pak s tou druhou to bylo už jako zase jinak trošku.

A: A tam už to trvalo déle?

B: No tam my jsme hlavně mezi tím měli mít ještě jedno dítě a tam to nedopadlo jako kvůli nějaké vrozené vadě. Jsme se teda museli rozhodnout, takže to nedopadlo a za rok vlastně pak jsme měli tadytu. Takže ta už byla plánovaná, že jsme chtěli to druhý. Ale u syna to bylo tak, že jsme si řekli jako jo, už bysme mohli, teď stejně nemůžu půl roku nic dělat, tak bych to těhotenství mohla nějak přestát (smích). Takže jsme se tak nějak rozhodli a jo.

A: A měla jste nějaké zdravotní problémy v průběhu toho těhotenství?

B: To ne

A: Něco jako curkovka, zvýšený tlak?

B: Ne, ne.

A: To je asi tím sportem, že? (smích)

B: No já jsem sportovala defakto pořád. Až jako do porodu

A: A partner teda taky chtěl děti (.), možná i dřív?

B: I dřív možná chtěl (smích)

A: A vy jste spolu byli jak dlouho před tím, než jste si pořídili dítě?

B: No my jsme spolu byli dlouho už (přemýšlí). Svatbu jsme měli (přemýšlí) asi 97 a malej se narodil 2007, takže skoro 10 let. Nebo 98 jsme se vlastně brali. Jsme se seznámili v 97 a 98 jsme se brali, takže 9 let od svatby.

A: Co pro vás znamená práce?

B: (přemýšlí) Práce (..) ta se různě mění, co zrovna znamená (smích) Obecně nevím, co bych dělala jiného než učit a něco se sportem, je to dost, i když někdy samozřejmě (..)

A: A jak dlouho plánujete být s malou doma?

B: Ty 3 roky, se synem jsem byla 3 roky a přišlo mi to, že to je tak akorát, že pak šel do školky a potřeboval děti.

A: A když by se nedostala do školky, máte nějaký záložní plán?

B: Záložní plán je babička (smích). Do práce půjdu, akorát ono asi dojde na záložní plán, protože ona je v prosinci, takže si nemyslím, že jí do školky hned vezmou, takže babička, popřípadě soukromou školku, že teda tam nemusí každé den, platba se odvíjí od počtu dnů, tak to nějak vymyslíme.

2)

A: Setkala jste se s nějakými tlaky ze strany okolí kvůli tomu že jste neměla děti?

B: No tak jako (.)rodiče moje a manžela (smích) už dávno říkali, že bysme měli, to je pravda, ale to působilo jako...spíš proti, že jsem říkala, oni na nás tlačej, tak zrovna ne. Ale pak právě dali pokoj (smích), už pochopili, že nemá cenu do nás mluvit, dali pokoj, tak jsme pak řekli, že teda jo, že můžou mít radost (smích). Jinak jako mi to z jiný strany nepřišlo.

A: Takže jenom od těch rodičů

B: No nebo jsem to nevnímala, to je mi celkem jedno, co kdo

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáte na svoje vlastní dětství, jak byste popsala výchovu svých rodičů?

B: (zamyslela se) Tak já nevim no, když to vezmu zpětně, že .. na to koukám jako dospělej člověk, táta to byl trošku jako cukr a bič (smích), dokázal jednu vrazit a za chvíli zase pohoda a máma byla taková jako tmel, tam to bylo takový bez problému.

A: Když si vzpomenete na výchovu maminky a táty, lišila se nějak?

B: Ne, to ne, asi ne. To si nemyslím, to mi nepříjde.

A: Vzpomínáte si na nějakou situaci z dětství, kdy jste něco provedla? A jak třeba vaši rodiče reagovali?

B: (smích) My jsme dost často s bráchou něco vyváděli, dělali jsme nesmysly. Podařilo se nám i hodně věcí ututlat, že na to naši nepřišli. Slepovali jsme vázičky a oni na to nepřišli, nebo jsme se přiznali třeba až za rok. Ač jsme byli s bráchou rozhádaný, tak po nějaký takový „ježiš, co jsme to udělali“, jsme se dali dohromady a zatloukali jsme společně. Spoustu věcí jsme takhle přešli. Záleželo na tom co, když jsme oba skončili s rozbitýma hlavama, řešila máma rozbitý hlavy (smích) a né, že jsme něco udělali. Občas jsme dostali.

A: A tresty byly spíš na zadek nebo zákaz něčeho?

B: No to ani ne, mám pocit, že jsme dostali na zadek a bylo (smích).

A: A když vás chválili nebo odměňovali?

B: (zamyšlení) Rozhodně jsme nikdy neměli, jakože .. dostaneš 10 Kč, když vyneseš koš, na to si vůbec nepamatuju, ale jinak já nevím, normálně. Nevím, no dobrý, pochvala, ale víc jsme to neřešili. Nevzpomínám si.

A: Myslíte, že vás chválili často?

B: Nevím, asi .. přiměřeně

A: A myslíte si, že vás s bráchou chválili stejně?

B: Já jsem měla pocit, že byl mazánek (smích). Máma mi to jednou jakoby vysvětlovala, když už jsem byla starší. Asi 13 nebo 14. Že on, ač starší, že má pocit, že se o sebe neumí tak postarat jako já, že má pocit, že ho musí vodit za ručičku. Takovej jsem měla trochu pocit, že mu nadržujou. On se uměl vetřít do přízně, já byla vzpurnější. Mi přišlo, že jemu to projde snáz. Tak to bylo asi i přístupem.

A: Stane se vám někdy, že nějak zareagujete a vzpomenete si, že tak reagovali vaši rodiče?

B: No to jo (smích). Třeba mi kolikrát přijde, že něco ... říkám dětem zbytečně, když jim to třeba říkám už po desátý a říkám si: to mě vždycky štvalo, když ti naši mi to říkali desetkrát, tak já schválně dělala, že je neslyším. A teď mám pocit, že syn mě opravdu nevnímá, řeknu mu to 50x a nevím, jestli mě vnímá nebo to dělá schválně (smích) a to si řeknu, že nevím, proč to zase říkám. Takže nějaký momenty tam jsou no. Nebo používám občas nějaký sousloví, který naši používali.

3)

A: Co pro vás znamená manželství?

B: (Přemýšlí) Já nevím, no... my jsme se brali ... že moje mamka umírala a my jsme jí to řekli, aby se uzdravila, že na podzim bude svatba, tak koukej do toho trošku šlápnout ... což se teda jako nestalo. Ač zemřela, tak jsme řekli, že jsme jí to slíbili, tak se vezmem. Nebylo to tak že bysme nechtěli, stejně jsme spolu bydleli a všechno. Ani nevím, kdo to jako první řekl nebo vymyslel. Manželství mi přijde normální (smích), že když ty lidi spolu jsou, tak že jako proč ne. Když mají děti, tak mi to přijde jako normální model. Ale nějak o tom moc nepřemýšlím, ani moc nemám ráda mluvit o manželovi. Radši řeknu jeho jméno. U lidí, který nás znají je to jasný a když neznají tak jo, řeknu manžel, aby bylo jasno. Určitě si myslím, že nás to nijak nesvazuje ani neomezuje.

A: Kdybyste nebyla vdaná, tak by vám to vadilo?

B: Teď už asi jo, když máme děti. Prostě mi to přijde takový normální, že ty lidi se vezmou, že se jmenujou stejně nebo tak, že ty znaky rodiny tam hrajou roli, že v tom není zmatek.

4)

A: Tak a teď se zkuste zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváte vlastní děti? Co je pro vás důležité, jakým způsobem je trestáte, chválíte ... ?

B: (Přemýšlí) No to je otázka! Tak za prvé, vůbec nevím, jestli dobře nebo špatně (smích), to se uvidí (smích). Ale tak... snažím se být důsledná, až je mi to někdy líto. Mám pocit, že staršímu synovi to nedochází, kolikrát říkám: tobě to nedojde, že na tom trvám a jinak to nebude, ani kdyby ses na hlavu postavil, tak tohle nemůžeš vyhrát (smích). Ale on je zase takovej, že je schopnej hodinu dokola mlýt nechci, nechci, nechci. Takže my dost často bojujeme spolu ... Někdo říká, že jsme oba stejní. O to to jde možná hůř. Snažím se důsledně. Občas se s manželem neshodneme. On má pocit, že tak ho chvíli nech, ale já prostě nenechám (smích). Vedeme o tom rozhovory. Nebo měl období, (.) kdy strkal do dětí, to jsem říkala, že to nemůže dělat. Má sklony kamarádit se s největšíma raubířema a když je s hodnejma dětma, tak je hodnej. Časo polemizujeme o tom, co s tím (smích). Snažím se hlavně o důslednost. Teď jsme museli trošku (odmlčela se) to změnit s ohledem na to, že dostal sourozence, aby neměl pocit, že on je ten, na koho jenom nadáváme a malou jenom chválíme.

Trošku ta jakoby rovnováha aby tam byla. Snažíme se ho i víc chválit (smích). Aby neměl pocit, že dáváme pochvaly jenom jí, ale i jemu. Ale jinak co z toho vyleze, to nevím

A: A co třeba fyzické tresty?

B: No, tak občas jo, občas dostane, protože ... už to jinak nejde (smích). S ohledem na mojí výchovu vím, že mi to neublížilo, že jsem občas dostala. Když je to dítě rozjetý a není jiná možnost ho jinak zastavit nebo zklidnit ... Prostě občas ta facka, spíš na zadek nějakou plácnout, je nejlepší argument, aby pochopil, že už jako dost.

A: Jak byste popsala sebe jako rodiče?

B: Já nevím, jak mě viděj děti (smích)

A: Spíš rozváznější nebo spíš vyletíte, necháte se vyprovokovat..

B: Ono to záleží na rozpoložení zrovna, když je člověk napružený, vyletí rychle. Já jsem trošku jako odolná z té školy, určitý věci mě vůbec nerozházej. Říkáme našemu téměř šestiletému, že má předčasnou pubertu. Každýmu vadí něco jinýho, určitý věci mě nastartujou hned, to je pravda. Nemám ráda ani ve škole, já se snažím bejt maximálně spravedlivá a někdo mi řekne: to je podraz, to je podvod! Na to letím prostě, za to bych trhala vejpůl. Najednou mají pocit, že jim někdo ublížil a není to pravda. Určitý věci mě nastartujou (smích), ale zase je spousta věcí, kdy se někdo diví, že jsem stále v klidu. To jsou takový běžný pubertácký nebo prepubertální věci, který mně nevaděj.

A: A když byste měla hodnotit takhle manžela, myslíte, že to má podobně?

B: Máme to určitě jinak (smích). Jeho rozhází spousta věcí, který mě nechávaj celkem v klidu. (...) Řekla bych, že je na tom podobně, jako byl ten můj táta. Že je schopen vyletět a jednu dítěti vrazit a já říkám, co jako děláš, to nebylo tak hrozný. Ale on se tím i uklidní a hned je to dobrý a jdou si spolu hrát, takže má takový pro mě ty reakce některý asi jako ukvapený nebo jak bych to řekla? Ale jindy zase tady po sobě šlapat, lézt a já bych už šílela, takže to máme trošku jinak nastavený. Spíš na ně zařve. (..) Vyletí rychlejc. Ale jinak si

myslím, že není že by ho měli jako postrach. Je pravda, že když zařve tatínek, je to víc než když ... Já možná prudím bych řekla systematictější (smích), bych řekla.

A: Vzpomínáte si na nějakou situaci při výchově, kdy jste se cítila bezradná?

B: (Smích) Teď nevím konkrétně (mlčí). Asi to bylo něco, jak jsem už říkala, že ... mladej měl nějaký to období, kdy i ve školce říkali, že on to dítě strčí. Ale zase to bylo že jsme se ho ptali, tak říkal, on mě strčil, já jsem mu to oplatil a paní učitelka viděla jeho ... Ale už jsem říkala, že má nějakou nálepku, že on je ten, co ty děti strká a něco se děje. Nebo je asi v každým průšvih. Jsem si říkala, co s tím uděláme. Pokaždý jsem mu říkala: vždyť víš, že to nemáš dělat! A ptal se, co má teda dělat ... on do mě strká..tak já mu to oplatím. To ne! Že by žaloval, to neprošlo, to je blbý, tak jsem mu řekla, ať jde od něj, hraje si s jinýma dětma a nevšímá si ho, běž jinam. Vymejšleli jsme postupy, co má dělat, aby nedošlo ke konfliktům (smích). Jeho argumenty byly docela jako logický, takže jsem vymejšlela, co s tím. Tak to jsem se cejtala teda bizardně, co s tím provedeme, protože jsem věděla, že není žádněj mílius a zase není, jako že by za všechno mohl. A hledali jsme řešení, jak to udělat a on měl argument, proč to takhle nejde.(smích) Pak se to nějak vyřešilo, zklidnilo ... nějak si to tam asi vysvětlili. Ale je fakt, že prostě někdy mi přijde, že někdy chci po dětech nějaký věci a oni mi logicky vysvětlej, proč to tak jako nejde, nebo se zeptaj, proč to tak má bejt, tak zase jako vymejšlet argumenty....nebo člověk nemá čas, tak je to takovž to klasický, prostě to tak je, tak se s tím smiř a už to neřeš (smích). Ale někdy na tu diskuzi dojde a argumenty se hledaj těžko (smích), ale konkrétně teď nevím. Asi bych vymyslela časem...

A: Jak vypadá denní program vašeho dítěte? Pevný plán, kroužky..

B: No..Kroužky máme, ale trošku se to zase odvíjí od mýho programu, hraju volejbal. Nicméně se snažim (.), aby ty jejich kroužky...než jsme měli malou, jsme chodili plavat a cvičit a pak jsem se snažila, aby mu ty kroužky zůstaly, i když to stíhat i s mým volejbalem, je to drastický. To pak celej den lítám a jezdím sem-tam. Nicméně mají...syn má i ve školce, plavání a angličtinu, potom chodí do sokola a teď začal chodit na fotbal... Podle mě je to dobře, on je takovej aktivní. Každěj den se mě ve školce ptá, kam jdeme. Že jdem domů, ho neuspokojí.

A: Takže má 4 dny?

B: On to má nahuštěný na úterý a čtvrtky, ale to je náhoda, to né že bysme to plánovali. Ve školce má angličtinu v úterý a čtvrtek, v úterý plavání, ve čtvrtek sokol. Některý ty dny má takový delší .. Máme to nalajnovaný. S malou chodím taky na cvičení i na plavání, to jsem dělala i se synem.

A: Od kolika let jste s nima chodila?

B: Asi od půl roku plavání a cvičení od roku a půl, nebo né bylo to ještě před rokem..

A: Pokud vás dítě neposlechne, jak reagujete?

B: (Zamyslí se) To je různý (smích), ale víceméně.. domluvou co to jde, ale když už to nejde, tak prostě ... represe (smích)

A: Podle čeho se při výchově řídíte?

B: Já nevím no, ..asi instinkt. Já nevím, asi je to ovlivněný.. i mojí výchovou, člověk přebírá ty vzory, tak nějak jak je zvyklej z tý rodiny.

A: Co knížky?

B: To né moc, to jsem se občas dívala, když byli malinkatý, abych měla srovnání, jak to asi má vypadat, ale oni naštěstí byli takoví víc aktivnější než měli bejt (smích), takže většinou jsem se tak jako jenom koukla. Teď už jsem dlouho netahala žádnou knížku.

A: A oni dva mezi sebou, žárlil kluk?

B: Tak já mám docela pocit, že ... No měl vlastně takový to prvotní období, ale to mi nepřišlo, že by si na ní vyloženě něco vybíjel, byl takovej.. nevím no, dělal takový, jakože tchýně říkala, že on žárlí. Nebylo to ale nasměrovaný na ní. On byl nejdřív rád, že má sestřičku, ale pak se trošku asi s tím musel srovnat.

A: Strhával na sebe pozornost?

B: No to asi spíš, ale nebylo to nějak markantně, tak jenom trošičku. On si s ní hraje, pak si jde po svém. Není to že by na ní byl přilepenej, ale zase ona je na něj taková trošku..asi cejtí že k ní má nejbliž, že ty děti si rozuměj. Udělá na něj pár ksichtíků a on si s ní zase pohraje.

A: Je něco, co byste ráda ve způsobu, jak vychovávat svoje děti, ráda změnila?

B: (Přemýšlí) Noo já nevim, asi né. Se to snažim dělat nějak jak si myslim, že je to asi správně. (smích) Zase nevim, proč zase něco měnit, když se to snažim dělat (smích), jak si myslim, že to má bejt.

A: Myslíte si, že je vaše výchva v nějakém ohledu odlišná od mladších žen?

B: Já nevim, jestli je to věkově, ale občas mám pocit, co tak vidím ve školce nebo někde na pískovišti, že teď je nějak víc ... maminek, který maj pocit, že.. budou vychovávat to dítě jakože si dělá co chce (smích), že mu všechno dovolej, hlavně ať je šťastný a spokojený. To už je takový že ho ani moc nevychoávají, jenom tak vedle sebe existujou, jenom dávají pozor, aby se mu nic nestalo. Takže taková ta volná výchova si myslim, že je teďko trošku jako ... moderní nebo jak bych to řekla a to jako nějak neuznávám, ale to nevim, jestli je věkem, to asi můžou dělat i starší maminky, který maj ten pocit, že tomu dítěti nechaj ten rozlet nebo nevim, jakej z toho maj pocit (smích). Takže nevim, jestli je to úplně věkem, ale tenhle typ výchovy bych řekle že je teď takovej ... dost častej. Takže z toho úplně nadšená nejsem, občas já jim řeknu nedělej to a to další dítě to udělá a maminka ho za to ještě pochválí, tak dost těžko se to vysvětluje (smích).

Příloha 5 - Přepis rozhovoru s paní J

Rozhovor probíhal v klidné části kavárny v centru Prahy.

Identifikační část:

Věk: 40

Stav: vdaná (podruhé)

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Povolání: momentálně na mateřské dovolené, před tím odborný asistent

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 3

Počet plánovaných dětí:

Věk při narození prvního dítěte: 19

Věk při narození dalších dětí: 24, 38

Počet Vašich sourozenců: 1 (bratr o 3 roky mladší)

O partnerovi:

Věk: 36

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ (Ph.D.)

Počet sourozenců: 1 (starší sestra o 2,5 roku)

A: Výzkumník

B: Respondent

Otázky:

1)

A: Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že byste si přála mít dítě?

B: Jo

A: Například, kolik Ti bylo?

B: 17, já jsem byla hrozně zamilovaná.

A: Takže to způsobilo, že jsi byla zamilovaná a chtěla jsi s tím partnerem mít dítě?

B: Hm, a ten mi řekl jdi do ... nejdřív si udělej maturitu (smích)

A: (Smích)

B: Tak jsem tedy odmaturovala, pak on odešel, to byla ještě povinná vojenská, takže on odešel na 5 měsíců, protože měl od zaměstnání zkrácené na 5 měsíců no a pak se vrátil z vojny a já jsem zjistila, že to není zase tak úplně špatný nebejt pořád s ním a tak jsme oslavovali, že se vrátil z té vojny, no a bylo to ... a už se s tím nedalo nic dělat, no teda ono by dalo, ale to jsme nechtěli.

A: Čímž jsi mi odpověděla na moji další otázku, za jak dlouho od toho okamžiku jste se rozhodli si dítě pořídit?

B: My jsme se nerozhodli, to přišlo.

A: Neplánovaný to bylo?

B: Ne, nebylo (plánované).

A: A měla jsi nějaké zdravotní problémy v průběhu těhotenství?

B: Ne.

A: A v těch dalších těhotenstvích?

B: Těhotenství nebo další děti?

A: Obojí.

B: No, tak potom jsme plánovali druhý dítě, asi za 2 roky po tom prvním a o to jsem přišla. To jsem ... docela pozdě doktor zjistil, že tomu nebije srdce. To jsem byla v nějakým možná už třetím, čtvrtým měsíci. No to bylo docela hnusný, pak jsme museli počkat a pak jsem začala chodit do práce a pak se podařilo další.

A: A to bylo to ...

B: To bylo o ty 4 roky. Čtyři a půl roku.

A: Takže to bylo to druhý.

B: Hm ...

A: A to jste si přáli oba? To bylo už plánovaný?

B: Jo. Ono vlastně to těhotenství bylo plánovaný, akorát to nevyšlo. Do dneška nevím proč. Ono my jsme se stěhovali, já jsem tahala těžký věci ... nevím, jestli to s tím souvisí, to nikdo nepotvrdí ...

A: Jasný ... A pak jste se nějak rozešli?

B: Pak jsme se nějak rozešli (smích)

A: A narazila jsi na ...

B: Ano, narazila jsem si (smích). Narazila jsem na nového partnera.

A: A on už měl nějaké děti?

B: Ne, on byl mladej, on ještě studoval. TO já jsem nejdřív počkala, až dostuduje, až bude mít za sebou civilku, až bude mít nějaký zaměstnání, už mě to dlouho štválo, už mě to nebavilo a on se najednou rozhodl, že jsem ta pravá partnerka pro život, po sedmi letech (smích) a vzal si mě.

A: A miminko jste plánovali?

B: Jo, máme z toho, z IVF. Takže to bylo hodně plánovaný.

A: A tam jste šli po jak dlouhé době? Byly nějaký komplikace?

B: No, my jsme se vzali a já jsem po půl roce říkala, to není normální, já mám dvě děti a co to tady je, že jo ... Tak jsem ho dalšího půl roku ukecávala, protože začíná se u chlapa, že jo. No a potom vlastně po roce od té doby, co jsem se o to snažili, tak teda posoudil, že by mohl někam zajít a pak to bylo ráz na ráz. Zjistili mu, že je chyba u něj a vědělo se hned, co dál.

A: A jemu bylo kolik v té době, když jste šli na to ...

B: V té době? No to IVF, to byl rok 2010 a on je 77. ročník, takže 33, si myslím, že tak nějak.

A: A pak už to teda šlo dobře?

B: No ... pak normálně, jak to bejvá, že jo. Začneš si píchat hormony, nejdřív teda nějaký ty odběry ...

A: A na poprvý se vám to povedlo?

B: Jo, to počkej, to bylo taky dobrý. Jsme si řekli, necháme si zavést jedno, co bychom dělali ... Teď tam ležíš, roztažený nohy a oni mají odebraný, udělaný ty vajíčka, ty ... já nevím, jak se tomu nadává, v té mističce. Tak 2 zavedeme. Jedno! A ta ... co to zaváděla. No to se Vám ale stejně nechytne, z toho nic nebude. Teď ty tam takhle ležíš, nohy roztažený. Tak říkám, běžte si to vyřídit s manželem za dveře. No tak šli za manželem za dveře, ten jim řekl, že jedno. No tak jak u toho peskovala. No byla fakt nechutná...

A: Hlavně do toho jí vůbec nic není, že jo ...

B: A já jsem si byla jistá, že se to ... Já nevím prostě. Jsem si říkala, já jsem asi v pořádku, když mám ty 2 děti, nic mi nenašli, není důvod, proč by to nevyšlo. To víš, kdybychom měli druhéj, třetí pokus, tak pak už si tam dáš dvě. Takže jako, tohle bylo něco.

A: A pak už jinak, průběh těhotenství ... nějaká cukrovky, zvýšenej tlak?

B: Ne, akorát mi bylo furt blbě. Já jsem šla rodit a bylo mi blbě. Hele já jsem porodila a druhéj den ráno mě nic nebylo. Já jsem nezvracela, při holkách jsem zvracela, ale furt mi bylo blbě, pálila mě žába, no to bylo hrozný. Ještě ten den, já jsem tam byla s nějakou

maminou na pokoji, mi bylo blbě, pak jsem porodila a druhý den, jako mávnutím kouzelného proutku, já byla tak šťastná (smích) No úžasný, takže jako to jsem nechápala.

A: A rodila jsi v termínu, spontánně?

B: Rodila jsem císařem, protože malej byl celou dobou hlavou nahoru. Ten blbec se v tom břichu vůbec nehejbal, přeležel si úplně ucho a dodneška ho má odstátý. Pokaždý, když jsem byla u doktora, on si tam hová jako na gauči. Tahle (ukazuje jak), celejch devět měsíců byl takhle. Takže si to úplně takhle přimáčk, má ho ohnutý ... no

A: Tos měla v kterým týdnu ten císař?

B: Hele to bylo asi o tejdě před.

A: Jo, protože tam vlastně nebyla žádná jiná indikace, jen to že se neotočil.

B: No, ... A hlavně oni dělali takový to kontrolní měření a zjistili, že je hodně velkej, že už by se stejně neotočil

A: Jasně.

B: Takže už byl dost velkej na to, aby šel ven.

A: A to jsi rodila tady v Praze?

B: V Motole, no ... Vlastně tam, co mi dělali to IVF.

A: To dělají i v Motole?

B: To dělají i v Motole, no...

A: To jsem ani nevěděla, že tam dělají taky...

A: Je pro Tebe důležitá práce?

B: Z hlediska finančního ano.

A: A jinak?

B: Z hlediska takovýho toho, abych se dostala do styku s lidmi taky. (přemýšlí) Asi tak, nejsem kariérista. Pokud mě ta práce nebavila, lidi tam stáli za prd, tak tam chodit nemusím.

A: A na rodičáku jak dlouho budeš?

B: 3 roky.

A: A budeš se pak vracet tam, kde jsi pracovala před tím?

B: Pokud mě tam vezmou, tak jo.

A: Setkala jsi se s nějakými negativními reakcemi, když jsi byla těhotná s J (nejmladším synem)?

B: Jako třeba kvůli věku? Nebo celkově?

A: No, celkově.

B: Ne. Občas nějaká ta mamina v mém věku, co má odrostlý mi řekla, ty seš blázen, ale ... všechny maj stejného partnera, takže samozřejmě se stejným partnerem bych asi taky to dítě neplánovala, že jo.

A: Tak, super, děkuji Ti.

2)

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáte na svoje vlastní dětství, jak byste popsala výchovu svých rodičů?

B: Výchovu tatínka si příliš nepamatuji, jelikož furt pracoval, a nebo furt někde sportoval. Takže tam jako nevím. Maminka byla takovej flegmatik. Na jednu stranu byla hodně benevolentní, na druhou jako z mého pohledu zakazovala úplně nesmysly, takže to jsem různě obcházela, že jo.

A: A tatínek, když tam byl, projevoval se nějak ve výchově?

B: Já si to fakt moc nepamatuju. Já ... jako asi nějak jo, ale nedokážu si to nějak extra vybavit.

A: A...

B: Jako že s náma třeba chodil ven, to jo. Víím, že jsme chodili spolu na kolo, na běžky. To jako jo. Ale že by vysloveně něco zakazoval, nebo něco ... Možná ať jdeme do

postele, ať zhasneme, ať nekoukáme na televizi, ale že by to byla přímo nějaká výchova, to nevím ... Asi jo, že jo ...

A: A třeba mezi Tebou a tvým sourozencem. Myslíš, že se chovali stejně rodiče?

B: Ne (velmi důrazně).

A: Takže jsi cítila nějaký rozdíl?

B: On má brácha nějaký „elemdéčko“ (LMD), je to dysgrafik a v současné době má papíry na hlavu, takže on byl takovej divnej od malička. Tam ta výchova, než si rodiče uvědomili, že je jinej, tak na něj byli přísnější, protože nechápali, proč nedosahuje nějakých výsledků (..) a otec se s tím do dneška nesmířil, že jo ... Máma už bohužel nežije, on s ním žije v domácnosti a jsou tam docela těžký ty vztahy u něj. On prostě nepochopí, že ten jeho syn se holt nepovedl. (..) Takže to jako nebylo úplně stejný si myslím. A pak zase když zjistili, že za to nemůže, jaký je, tak ho zase nechali plavat, takže ho vlastně nevychovali ...

A: Takže nejdříve byli přísní a pak zase naopak.

B: Takže ta výchova tam úplně selhala.

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci z Vašeho dětství, když jsi něco vyvedla?

B: No, spousta.

A: A Jak na to reagovali rodiče? Třeba nějakou konkrétní mi zkus popsat.

B: Jako když jsem po bráchovi mrskla autíčko a rozsekla mu nos? (smích)

A: Třeba.

B: No vzali bráchu a jeli do nemocnice, jinak jako nedostala jsem na zadek ani nic.

A: Ani zpětně to nějak neřešili?

B: Ne.

A: A pak když jsem vylila borůvkovýho něco na nový koberec.

B: To byli naštvaní a hned začali čistit, ale jinak ... možná mi vyhubovali, ale jako tak jako

A: A když už Tě trestali, tak ... ?

B: Tak jsem dostala na zadek.

A: Bez varování, rovnou

B: No, varování, to nevím ...

A: A odměňovali Tě nějak? (...) Jestli Tě nějak chválili ...

B: Asi jo ...

A: Podporovali ...

B: Asi málo, protože jinak bych měla vyšší vzdělání nebo jinak by mě ta škola víc bavila ... ? Tak víš co, oba rodiče vysokoškoláci a já mám jenom střední školu? A nezám? Strašně mě to nebavilo. Já myslím, že na to taky docela kašlali, máma nebyla ani jednou na třídních schůzkách na střední. Ona teda je učitelka, takže ona jako asi toho měla dost ze své školy jo, ale prostě jako ...

A: A táta?

B: Táta je inženýr ekonom, takže dělal nejdřív v nějakým výzkumáku, na nějakým nevím co. On dělal na generálním ředitelství a po revoluci jaksi všechna zkrachovala, on byl rok bez práce, nechtěl dělat žádnou práci, kde by měl nějakou větší zodpovědnost a nakonec prostě si sehnal a dělal průvodčího v jídelních a lůžkových vozech, ale to ho strašně bavilo, on se v tom strašně vyžíval a finančně to nebylo špatný, takže jako inženýr a spadl vlastně úplně někam ... a on se dostal strašně po světě, jo. Hodně jezdil východní Evropu, občas když zjistili, že umí jazyky, tak ho pustili i někam na západ, takže to ho strašně bavilo. Bohužel, když už přesluhoval, tak byl odejit, ale v tom se našel.

A: A Ty, když si se rozhodovala, jakou školu si vybereš?

B: Maminka rozhodla. Hlavně já jsem zase, já jsem měla něco s kyčlema, já jsem ty střížky, nějaký špatný to bylo. Sem ležela v nějakým strojku rok, jak jsem se nehejbala, tak se to zpravilo a je to úplně v pohodě. Celej život, až do 18 se se mnou táhlo ZPS – změněná pracovní schopnost, takže ve škole jsem vůbec necvičila a díky té ZPS mě maminka přihlásila na školu, kde byla největší šance, že když udělám přijímačky, že se tam dostanu. Takže jsem dojížděla z Jižního Města až někam do Bubence na ekonomku, kde prostě jsem udělala a

přijímačky a tím, že jsem měla ZPS, tak jsem se tam dostala. No a pak jsem se v 18 na ní vykašlala a už jsem o ní nikdy dál nežádala. Takže jako maminka rozhodla, já jsem chtěla být prodavačka. (smích) Jsem ráda, že nejsem. Ale jako ta škola, to bylo otřesný.

A: A pak abys šla dál, to Tě nepodporovali, abys šla třeba na vejšku?

B: Oni měli tou dobou dost problémů s bráchou. On vlastně chodil ze školy na školu, z učňáku na učňák a bylo těžký pro něj hledat sponzory ... A naši jsou starší, ona bráchu měla ve 33, že jo, takže už na to možná neměla ani sílu, já nevím ...

A: Ve 33 měla bráchu?

B: Ne, mě.

A: A ty jsi starší ...

B: Já jsem starší, takže jeho ve 36.

A: To už jsem se v podstatě zeptala, jestli Tě rodiče chválili?

B: Ale jako asi jo, ale že bych si nějakou extra pochvalu vybavovala, to ne... Asi mě pochválili, že jsem odmaturovala (smích), nevím, že bych si nějakou pochvalu extra pamatovala, to ne ...

A: Stane se Ti někdy, že nějak zareaguješ a uvědomíš si, že přesně takhle reagovali tví rodiče?

B: Já jsem v sobě potlačila ty jejich reakce (smích)

A: Takže racionálně se tomu vyhýbáš?

B: Asi, nevím. Jako fakt si to neuvědomuju, že by se takhle zachovali ... Možná, že v těch posledních letech, kdy s tím bráchou přibýly problémy, tak já už si nepamatuju, že oni nějak reagovali, no ... A nebo se tomu snažím vyhnout, nevím ...

A: Děkuji.

3)

A: Co pro Vás znamená manželství, jste nebo byla jste vdaná?

B: Jsem vdaná, byla jsem vdaná. Manželství? Takovej papír.

A: Papír?

B: No a pak, když ten jeden umře, tak je to jednodušší s tím děditstvím.

A: Takže pragmatické důvody?

B: Hm, jinak to pro mě asi nemá žádný smysl.

A: A manžel se chtěl ženit?

B: Manžel se chtěl ženit. On prostě tak nějak ... tím, že mně je to vcelku jedno, tak ... nebudu se tady tomu nějak.

A: Jasný, ale kdyby to nebylo, tak bys to neřešila?

B: Ne.

A: Jako třeba za 10 let zjistím, že je lepší mít někoho, po něčem zdědíš, po kom bude mít dítě sirotčí důchod a tak (smích), ale tak nějak zatím to neřeším

B: Pokud se nezadluží (smích)

A: Tak samozřejmě, to potom ani manželská smlouva nijak neochrání.

4)

A: Zkuste se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváte vlastní děti? Co je třeba pro Tebe důležité. Kdyby ses zamyslela, na co kladeš důraz.

B: Aby to dítě mělo nějaký mantinely, aby vědělo odkud kam ...

A: A jakým způsobem se mu ty mantinely snažíš vytyčit?

B: Nevím ...

A: Si třeba představ nějakou situaci, kdy Tě pokouší J ...

B: No nevím, když něco řeknu, tak to splním, i kdyby to byla sebevětší kravinu, kterou jsem plácla v nějakém rozrušení. Když se naštvu a řeknu mu nějaký nesmysl, tak ho potom musím dodržet, když jsem ho řekla. Ale jsem zase strašně flegmatik, takže se to tak často nestává.

A: Flegmatik na to abys vůbec zareagovala?

B: Ne, jako abych něco řekla nějakou kravinu. Vždycky než já si rozmyslím, co řeknu, tak většinou už dospěju k tomu, že musím říct jako ... už se nikdy nevrátím, zlobíš mě (smích) a takovýhle blbosti, že jo.

A: A trestáš nějak?

B: Zatím ne.

A: A ty starší?

B: Ty už ne.

A: A když jsi trestala?

B: No asi to bylo takový, že když zlobily na písku a řekla jsem nech toho, půjdeme domů, opravdu Ti říkám nech toho, půjdeme domů, tak jsem se sebraly a šly jsme domů, že jo ... To pak mohla vyvádět, jak chtěla. No a trestat, jako fyzicky... jako asi jo, v nějakým rozrušení, když udělaly něco, že jsem se lekla, tak jsem jim jednu flákla na zadek, to jo, ale že bych plánovitě jim nasekala, to ne. To maximálně tak s vařečkou, uklid' si nebo Ti nařežu, ale to už moc dobře věděly, že to neudělám, to už byly starší. Takže spíš jako netrestám, ale fakt jako v nějakým leknutím, když něco provedou, tak to jo asi. To vím, že malýho jsem jednou plácla přes plenu, že udělal něco, že jsem se strašně lekla a bála jsem se, ale to takhle se napřáhneš a jak postupně ta ruka jde, tak zpomaluješ ten pohyb, že už jen tak tam dosedne, no ...

A: A chválíš děti?

B: Furt, až si to nezaslouží. (..) Furt mu říkám, jakej je to šikulka. Říká bojím, nebojíš ...

A: Kdybys měla popsat sebe jako rodiče?

B: Jako rodiče? No nejúžasnější matka na světě (smích). Nevim, jako patent na výchovu mám a tak (smích) To si myslí skoro každej. No třeba manžel si myslím, že dělám za holky spoustu věcí, které by mohly dělat ony samy, ale já ten pocit nemám. Mně pokud za ně něco dělám, tak mi to nepřijde, neobtěžuje mě to. Nevim, třeba mu vadí, když jsem holku objednávala k doktorovi, tu dvacetiletou, proč se nemůže objednat sama. Asi má pravdu,

mohla by se objednat sama, ale mně nevadí tam zavolat a objednat jí, no ... Ona strašně nerada komunikuje s někým přes telefon, že jo ... Mi řekla, prosím Tě, zavolej na tu pojišťovnu, já jsem jim nenahlásila, že dělám tu vysokou ... No a já jí tam zavolám. Nebo, že dělám ty mladší snídaně, v 15 letech, no... naši mi taky dělali snídaně celou střední školu.

A: Manžel si dělá sám snídani?

B: Ano, manžel si dělá sám snídani. (smích)

A: Dobře, vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jste se cítila při výchově svého dítěte bezradná?

B: Zatím ne. Tak víš co, ta starší ještě neměla pubertu a nebo měla a já jsem ji nezaregistrovala a ta mladší, ta měla období, kdy to s ní strašně cloumalo, ale jako už se zklidnila, takže jako. A u toho malýho, to je ještě nic.

A: Jak vypadá denní program dětí? (má pevný plán, navštěvuje kroužky atp nebo se řídíte dle momentálního přání dítěte?)

B: Tak u toho malýho?

A: Celkově.

B: Tak celkově, u těch starších v mladším školním věku, tam jo, tam jsem se snažila, aby aspoň dvakrát tejdne někam chodily, takže chodily na tanečky, kde se prostě svým způsobem vyřádily a po tom na druhém stupni jsem se je snažila vést, sice vůbec nevím jak, k nějakému sportu, takže ta starší dělala florbal a ta mladší veslovala, ale s nástupem puberty a as nástupem na vlastně ta starší na čtyřletej gympl, ta starší na šestiletej gympl, prostě přestaly stíhat, takže s tím skončily. Ta starší se k tomu florbalu teď vrátila. Takže jako dvakrát tejdne jsem chtěla, aby nějaké kroužek měly. Taky jsem byla zaměstnaná, potřebovala jsem, aby měly nějaký ... aby nebyly furt doma.

A: A ony tam chodily dobrovolně.

B: Jo, jo, ono je to bavilo.

A: Neměla jsi problém, že by třeba nechtěly?

B: Ne, potom když ta mladší začala, že nebude chodit na to veslování, tak jako bylo mi to líto, obřečela jsem to, protože mě to bavilo, ale tak jako vysvětlila mi to, že nemá čas na

učení, nemá čas se začlenit do toho kolektivu nového a teď zpětně, když vlastně zjišťuju jako by, jak to tam teď kon vedou na tom veslování, tak sem docela i ráda.

A: A s J už jsi někde byla?

B: Tak jako mezi děti občas do takových těch herniček a tak chodíme.

A: A nějakou soustavnou, plánovanou ...

B: Ne, jsem plánovala, jak budeme chodit plavat, no a pak jsem si řekla, že už jsem na to stará, tak jsme plavat nechodili, no ...

A: A jinak celkově režim J? Trváš na tom, aby měl všechno ve stejnou dobu, pravidelně nebo je to spíš podle něj?

B: Jediný pravidlo, prostě chodí dopoledne spát, když je unavenější, jestli je to před obědem nebo po obědě, záleží, jestli něco nemám, jestli někam nejdeme, jak to stíháme. Někdy jde spát před obědem, většinou po obědě. Ve dvanáct, v jednu a večer prostě aby byl v půl osmý v posteli, to jako jo. Ale jinak, že by tam bylo nějaký pravidlo, že něco musíme někdy, to ne.

A: Ale ty spánky, ty dodržujete.

B: Jo.

A: I za cenu toho, že byste odněkud odjeli?

B: Jo (přemýšlí). Jako třeba, když půjdeme do ZOO a bude o na celý den, tak tam to asi nepořeším, tam prostě když usne v kočáru, tak usne, ale jako ...

A: Ale je to pro Tebe důležitý, aby se to dodržovalo

B: Hm ... Já jsem si zažila ty spánkový režimy s tou starší, kdy od roka mi chodila spát v devět večer a vstávala v 6 ráno, to bylo šílený, ta mladší zase ta by prospala celý den, což mi taky přišlo, jsem si říkala, co jí je, ona je nějaká ... tady se mi to tak jako hezky podařilo.

A: Tak jsi ráda, že to funguje (smích).

B: Vcelku jako funguje, že to má nějaký (smích) aspoň trošku řád.

A: Čím se řídíš při výchově?

B: Instinktem?

A: Instinktem.

B: A jasně, že když jako mám pochyby, jestli je ten instinkt správný, tak to víš, že to googluješ všude možně a koukáš na ty ostatní maminky, jak se chovají a většinou si stejně řekneš u těch, který se chovají jinak, než ty, tak to jsou krávy blbý a stejně nakonec zvítězí ten instinkt.

A: A třeba nějaký knížky?

B: Mám doma knížku z doby, kdy ten internet ještě nebyl tak rozšířený. Možná i mám nějaký takový knížky jako ... takový ty publikace různý. Sourozenecká rivalita se to jmenuje, nebo jak vychovat šťastný dítě, ale to člověk přečte pár stránek, zjistí, že to všechno zná, že to mohl napsat taky (smích)

A: Je něco, co bys ráda ve způsobu, jak jsi vychovávala nebo jak vychováváš své děti změnila?

B: U těch vychovanejš, co už mám jo, zpětně určitě.

A: A co třeba?

B: Ta starší je tak líná ... To je hrozný, to je prostě jako ... ale to je tím režimem, co si zavedla na tý vysoký. Ona spí do dvanácti, vzbudí se, nají se, když tam nic není, tak si to teda udělá milostivě, odejde do školy, pak mi napíše, že nespí doma, přijde ve dvě, ve tři, v šest, spí do dvanácti ... a takhle se to opakuje, že ... tak to jako, to se mi úplně nelíbí.

A: A myslíš si, že teď bys to třeba dokázala nějak výchovně změnit?

B: Teď? No možná, že dokázala ...

A: Kdybys třeba věděla, že bude taková a že Ti to bude vadit, co bys udělala jinak?

B: Jako to nevím. U tý mladší to ještě nepozoruju (přemýšlí) tam třeba jsem se dokázala vyvarovat toho spaní, to jsem viděla u těch předchozích, jak to bylo, tak jsem si to zařídila, kupodivu to vyšlo ... asi náhoda, takže mi to vyhovuje, ale jako (...) nevím co tam

bylo špatně ... možná ta benevolence... ? Nevím. Zase můžu být ráda, že mi říká, kam chodí a s kým chodí ... Nevím, jak jinak to udělat.

A: Myslíš si, že ta výchova, kterou vychováváš J se nějak liší od mladejch maminek? (...) Jestli tam vidíš nějaký rozdíl?

B: No asi jo ...

A: A nebo klidně i jakoby v tý svý výchově. (...) Třeba jsi říkala ten režim, že se víc snažíš dodržovat ...

B: Jako oproti jinejm maminkám? Já nevím, já jsem strašnej flegmatik a přijde mi, že ostatní matky hrozně všechno řeší, no ... Já to nechávám prostě tak plynout. Jo, ale mám pocit, že tohle to je prostě tím, jaká jsem, to bylo stejný u holek. Třeba když se bouchly, tak jsem s nima někam běžela, po stopadesátý, když se bouchly, to samý s J, už to pak člověk neřeší ... Ale nevidím jako, nějakěj extra velkej rozdíl.

A: A vůči sobě? Jak jsi vychovávala před tím a jak teďka?

B: (Dlouho přemýšlí) Nevím, člověče nevím, tak je to hodně daný (..) tím internetem, tak když holky byly malý, tak internet nebyl, nebyly ty různý technický vymoženosti, což teď sním mám, takže když se mu líbí nějaká pohádka, tak jdeš a stáhneš si stopadesát dílů, že jo. Tehdá to člověk musel nahrávat, to byl rád, když to nahrál celý a pak to pouštěl na videu, když ta páska byla blbá, tak to neměl. Teďkon prostě, když se ho chceš zbavit, frkneš ho k počítači, televizi a máš klid, že jo. Takže jsem se jim možná v tomhle směru víc věnovala, protože to nebylo.

A: Jasně. Tak já Ti děkuji mnohokrát za Tvůj čas

Příloha 6 - Přepis rozhovoru s paní R

Rozhovor se odehrával na dětském hřišti, protože respondentka s sebou měla své děti, na pomoc s sebou měla svoji matku, která děti v průběhu hlídala.

Identifikační část:

Věk: 40

Stav: vdaná

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Povolání: asistent auditora

Bydliště (město): Úvaly

Počet dětí: 3

Počet plánovaných dětí: ještě neví

Věk při narození prvního dítěte: 36

Věk při narození dalších dětí: 38, 40

Počet Vašich sourozenců: 3 (bratři, mladší o 2,5;4,5 a 7 let)

O partnerovi:

Věk: 37

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Počet sourozenců: 1 (sestra, mladší o 6 let)

A: výzkumník

B: respondent

C: matka respondentky (hlídala po dobu rozhovoru starší děti, má je často na starosti a zaujímá tak velkou část v jejich výchově)

Otázky:

1)

A: Vzpomínáš si na okamžik, kdy jsi si poprvé uvědomila, že by sis si přála mít dítě?
Kdy to tak bylo?

B: Jeřda, no ... (přemýšlí) Já nevím, tak třeba (..) v 19?

A: Už takhle brzy? (...) a neklaplo to proč?

B: Protože jsem pracovala s dětma, tak jako, mě to tak zaujalo a pak, pak když jsem měla přítele, ale to už jsem byla malinko starší, tak (přemýšlí) většinou prostě když jsem nějak byla zamilovaná, sem chtěla dítě, no ... a pak třeba zas ne tolik.

A: Jasný. A za jak dlouho od toho okamžiku jsi ...?

B: No, to je právě je takový (..)

A: No?

B: (Přemýšlí) No třeba dejme tomu ... jak říkám, to byly vždycky takový období. V jednadvaceti, pak sem ... pak zas dlouho nic, pak v šestadvaceti docela, pak zase (..) dlouho nic, pak asi v jednatřiceti (smích), víš jako?

A: Ano (..) A vázalo se to vždy na toho partnera?

B: No, tak nějak, když jsem byla v tom vztahu.

A: A s manželem jsi byla jak dlouho, než jste si pořídili miminko?

B: No, začli jsme chodit spolu v pětadvaceti, když mi bylo pětadvacet (...)

A: A pak teda jste se rozhodli až ...

B: No, my jsme v podstatě začli se tak nějak snažit, tak (přemýšlí) nebylo to úplně takový zodpovědný rozhodnutí, ale začali ... nebo snažili jsme se od těch šestadvací mých asi, ale jako nešlo to vůbec. Tak nějak jsem to neřešila, protože jsme (přemýšlí) nebyli jsme tak v pohodě finančně, víš?

A: Jasně.

B: A ani to bydlení, školu jsem dodělávala (..) poměrně pozdě jsem ji dodělala (..) takže to tak nějak plynulo.

A: A pak, kdy jste to začali řešit nějak?

B: Tak nějak ... počkej ... poprvé asi fakt v mých ... 33asi tak (...) ale zase se to trošku zaseklo no pak vážně jsme to začli řešit, když mi bylo pětatřicet. Když už jsme si jako řekli, nebo já jsem se vlastně rozhodla, já jsem totiž (.) jsem se dlouho nemohla odhodlat k tomu (.) k tý léčbě vlastně.

A: Takže jste pak byli v nějakým

B: No, v tom centru.

A: Tady v Praze?

B: Uhm,

A: A?

B: my jsme, my jsme, když mi bylo těch 33... 33 mi bylo myslím ... nebo 32 už, tak jsme zkoušeli, jsme byli v ISCARE a v Pronatalu, ale já jsem vždycky vycouvala, mi to nesešlo.

A: Takže vlastně v těch 35 jsi se odhodlala k té léčbě?

B: No.

A: A měli jste IVF?

B: IVF, no ...

A: A zjistili Vám ?

B: Nejistili nic právě, vůbec nic a vlastně se to podařilo na první pokus.

A: Takže jako podle nich jste byli oba dva v pořádku

B: No, prostě ... je fakt, že oni úplně všechno nezkoumali ... nezkoumali tu neprůchodnost a ... nějaký ty ... ten hormonální profil mi dělali na začátku, ale myslím, že se má dělat možná i na konci, tak jako ... nevím, no ... na nic se nepřišlo.

A: A Měla jste nějaké zdravotní problémy pak v průběhu těch těhotenství?

B: No, jako takhle ... to první těhotenství nedopadlo úplně nejlíp, sem měla předčasnej porod vlastně

A: A to bylo v kolikátým?

B: No na konci 6. Měsíce se narodila, 26+4, no a jako nevím, jakej byl přesně problém, ale zřejmě nějaká infekce

A: Uhm (...)a pak ty další těhotenství?

B: No, ty byly, ty byly bez problémů.

A: A i ty početí?

B: Jo.

A: A byly vlastně, tak P ten byl v termínu, tak nějak?

B: No, 38 + 1.

A: A R?

B: Ten se narodil 37 + 6

A: Takže taky v pohodě ... A nějaký vysoký tlak ?

B: Ne.

A: Cukrovka?

B: Vůbec, pak už vůbec nic.

A: A manžel si teda děti přál?

B: Přál.

A: A už třeba dřív jak Ty nebo...?

B: No, my jsme o tom začli mluvit tak nějak až po svatbě a vdávala jsem se v jednatřiceti, takže (...)

A: Co pro Tebe znamená práce?

B: No tak jako (...) v práci jsem byla spokojená, celkem (..) důležitý je pro mě, abych práci měla v budoucnu, žádnou závratnou kariéru jsem nedělala a nebudu dělat asi (smích).

A: Co okolí? Setkala jsi se s nějakým tlakem třeba, když vlastně jste to miminko tak až takhle později měli?

B: Spíš jako dřív, že třeba se lidi ptali, kdy budeme mít dítě, tak to jo.

A: A bylo to nepříjemný?

B: No trošku mi to nepříjemný bylo, protože jsem (..) nevěděla co na to říkat

2)

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáš na svoje vlastní dětství, jak by jsi popsala výchovu svých rodičů?

B: No, tak ... jako. Mí rodiče, bych řekla byli hodně zaměstnaní, jako když jsme byli malí. Nebo, ne že jakoby v zaměstnání, ale měli hodně práce takový jako (..) třeba můj tat'ka stavěl barák a vlastně měla jsem ty mladší sourozence, takže moje máma měla hodně práce v domácnosti, no, byla docela dlouho doma (.) máma, vlastně co jsem já jako byla ještě malá, tak to chodila do práce od mého půl roku a když se narodil brácha, tak měla nějakéj částečnej úvazek a pak už byla doma strašně dlouho, pak až vlastně až nejmladší bratr šel do školy, tak celou dobu byla v domácnosti.

A: Takže nějakých?

B: Asi 11 let byla doma. (...) No a jinak výchova no nevím, tak nějak, nemyslím si, že by byla vyloženě autoritativní. (..) Měla jsem relativně volnost, takovou ... Jako občas teda mamka po mě chtěla třeba nějaký vypomáhání, nebo hlídání nejmladšího bráchy ... no ...

A: Lišil se přístup otce a matky?

B: No, určitě. Moje mamka je taková mírnější, taťka je, no, docela cholerik, ale možná v principu úplně ne, ale jako spíš v tom temperamentu, no ...

A: Že třeba táta rychlejš vyletěl nebo tak?

B: No.

A: A měla jsi pocit, že třeba k těm sourozencům se chovají jinak?

B: No, jako (..) v zásadě úplně ne, možná ke mně jako přísnější byli, protože jsem byla vlastně nejstarší a pak už asi, pak už trochu ochabli a ... jako nejmladšího, nejmladší brácha ten jim dal asi nejvíc zabrat. (Přerušila nás matka respondentky, která v době rozhovoru hlídá dvě starší děti.)

B: Ttak ještě rychle o té výchově, když tady mamka není (smích).

A: Takže, jsme si říkaly ten přístup ... A vzpomínáš si na nějakou situaci z dětství, když jsi něco vyvedla? Jak reagovali?

B: Jo, to jo, to si vzpomínám navíc i třeba. Třeba jsem nechtěla něco nosit, nějaký oblečení, tak jsem dostala docela. Nevim, kolik mi mohlo bejt, jestli tak 4, 5 roků a nebo ... no prostě (přemýšlí) jsem se tak nějak vztekala, vymýšlela jsem si a teďko se mi to vrací (smích) .

A: Takže jsi třeba dostala na zadek, když jsi něco ...

B: No od taťky docela jo ... od mamky někdy taky, ale taťka byl takovej, no prostě cholerik. Ale nebylo to zase často, jo prostě (.) jenom (.) v takových nějakých extrémních situacích, kdy on se strašně rozčílil.

A: A třeba chválili vás?

B: No, asi jo. (opět jsme byly přerušeny matkou respondentky)

A: Stane se Ti někdy, že nějak zareaguješ a uvědomíš si, že přesně takto se chovala Tvoje máma nebo táta?

B: No, stane (smích)

A: Vzpomínáš si třeba na nějakou konkrétní, kdy se Ti to stalo?

B: No, občas taky jako prostě (..), vybuchnu tak nějak. (..) A na J jsem i občas musela křičet jako, protože, s ní to byl teda boj jako. Ona byla taková dost náladová, ukňouraná. Právě jsme taky chodily k neuroložce a měly jsme vždycky ve zprávě: Sklony k afektivnímu pláči a bojujeme s tím občas ještě teď. No Juditka není jako nějak extrémně vzteklá, ale ona má takový zkratky jakože prostě jak je unavená, tak staršně vyvádí, ječí hystericky a to spíš možná P bude nebo nevím, on je takovej (..) on je zas děsně tvrdohlavej, strašně a teď ještě ten vzdor do toho.

A: Ano.

B: Takže se to ještě tak jako násobí, takže vlastně každý odpoledne, když ho dávám spát, tak se s ním musím prát jako. Musím se s ním normálně poprat, přeprat ho (smích).

3)

A: Co pro Tebe znamená manželství?

B: No, jako (..) jsem ráda, že jsem vdaná a že to tak nějak funguje.

A: A vadilo by Ti, kdybys nebyla vdaná?

B: No teď určitě jo, dřív možná ne, ale teď určitě jo.

A: A byla jsi požádána?

B: Jo.

4)

Zkuste se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváte vlastní dítě/děti? (Co je pro Vás ve výchově důležité, jak trestáte a chválíte ...)

B: No, snažím se, aby nebyly takový moc rozmazlený. Ale je fakt, že třeba něco jako víc řeším. Třeba teď řeším dost školky, jako víc.

A: Jako že výběr školek?

B: No, no a tak nějak, nevím, jestli se mi to podaří, oni jsou ještě malí, ale tak nějak bych chtěla aby měli smysl pro zodpovědnost, aby si našli něco, co je baví. Trestání, chválení, to taky?

A: Hm.

B: Tak, testy, no občas i plácnu, ale nějaký velký tresty zavedený nemám, akorát teď, teď jsem jeden využila, nevím, jestli to bude fungovat, ale schovala jsem J všechny sukýnky a šatičky, protože jako přihlásila jsem jí do tanečků. Chtěla tam chodit. Dvakrát jako v pohodě všechno a pak se nějak zasekla, něco se jí stalo, zasekla se a teď prostě nechce a dělá tam ale strašný scény jo jako, hrozný úplně. No a tak jsem jí pohrozila, že ty sukýnky a šatečky nebudou (..) ale jinak takový nějaký, že bych jako dávala do nějaký vedlejší místnosti, to ne (..) nebo nevím, co ještě se může, jaký tresty ještě existují pro tak malý děti ... ?

A: Tak to je různý, no ... A třeba, když Tě neposlechne, tak jak reaguješ třeba, když se začne vztekat nebo nechce třeba dělat, co potřebuješ, aby v tu chvíli udělala.

B: No, tak prostě jí to nějak vysvětlím, řeknu, že ne, že to nejde takhle a někdy pak už i zakřičím. (...)

A: Hm.

B: Ale J relativně tak jako poslouchala, vid'? (obrací se na svoji matku, která již sedí vedle nás a stará se o děti) nebo ...

C: Tak ono je to podle spíš podle nálady, jak jsou vyspalí...

B: Ona má právě takový ty amoky občas, jako že ...

C: A on taky někdy (P).

B: No tak jako P jo, ten, P se teď vzteká.

C: Jemu řekneš třeba, budeš se houpat a on řekne: „Ne“ a chce.

B: No to je, on na všechno říká ne, no. Nebo chceš jíst? Ne. Půjdem spinkat? Ne. ... No a strašně se hádají a perou o zapínání pračky.

C: Nebo mobil.

B: Jo a o mobil se perou, oba rádi telefonují ...

A: A třeba žárlili na sebe?

B: No, tak jo. Jako třeba když bylo miminko, tak třeba, když jsem vzala do postele, tak třeba to jo, i J i P.

C: Rychle chtěli taky.

B: No ale ze začátku vůbec, když byl malej R, tak to bylo strašný spaní jejich, vztekali se. Teď se jako zlepšili ve spaní, ale zase teď míň poslouchaj. Tak jsme ... byli jsme dost nemocní, to jsem právě v tý výchově trošku ... byla jsem prostě míň důsledná a hned je to vidět, ale tak jako se snažím. U J jsem se hodně snažila o režim, protože ona je na to hodně citlivá. Jako nevím, čím to je, jestli tou nedonošeností, prostě takový jako (.) je taková víc ukňouraná, než P a R.

A: A u těch dalších dvou?

B: No, právě, že teď ten režim právě moc nemáme, ještě tak s těma dvěma, celkem to jo, protože u tý J to bylo hrozně důležitý, aby chodila spát třeba nejdýl v půl druhý. No a P už právě ten režim už tak moc nemá.

C: Ale hele, dám ho spát a on jde opravdu od těch 7, Dneska teda jak začal radiobudík, nebo to rádio, tak on se jako pak probudil, a to říkal „Babi, tady“ a pak „Babi, hami“ a loudí, abych vstala a víš co, večer když si lehne do postele, tak si vymýšlí, přitom je najedenej, říká hami.

B: Jo, to on říká.

C: A já mu říkám, hami bude zítra a čeká, jestli půjdu nebo ne...

B: No... pevný plán, to právě už nemáme moc, takhle, chodí do školky jako

A: J ?

B: Ano, ale jenom jednou týdně právě.

A: A to je státní nebo soukromá?

B: To je soukromá taková školička (..) a teďko do těch tančků jsme začali nějak začátkem března.

A: A to má taky jednou týdně?

B: Ano.

A: A tady někde v Praze?

B: Ano. Dneska máme náhradní hodinu, že v pondělí jsme chyběli.

A: Tak, a s P něco?

B: Takhle, ještě vlastně vloni jsme chodili do sokola třeba, jo? To chodili vlastně J i P, ale teďko s P nechodim nikam asi.

A: Jak by jsi popsala sebe jako rodiče?

B: (smích) No ... strašně ... strašně hodná maminka (smích) No?

A: Tak třeba jestli seš trpělivá?

B: Jako myslím si, že jo, že se docela snažím jako, jak jsem z těch dětí taková poprděná.

A: A důsledná?

B: Důsledná se snažím být, ale říkám, teď jsem dost polevila. Jak jsme byli doma, tak jsem jí nechala třeba hodně pohádky a myslím si, že se to teď projevuje, ale jako snažím se, nebo třeba aby nějaký čokoládky nejedli před jídlem, protože to byl jako taky boj s J kolem toho třetího roku, protože ráno vstala a řekla „Chci čokoládku“. A já jsem teďka taky musela přikročit k zastrašování, jak se mi hodně vzteká, tak používám Polednici a Klekánici, trochu to zabralo

A: Na J?

B: Na P, protože pak jako ...on je hrozně umanutej a je to těžký. A nebo má strašnou výdrž, jezdí na odrážedle a to ujede kilometry a já se ho ptám, mám ti jí vzít a to ne ne ne a až domů dojede.

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jsi byla bezradná?

B: Jako s dětma?

A: Ano.

B: (Přemýšlí) Jako nevim, jestli to byla velká bezradnost, ale jak byl P nemocnej před Vánoce, 3 týdny v kuse měl nějaký, nejdřív měl laringitydu, pak nějakou hnedka střevní

chřipku a pak ještě měl něco, říkali, že to je angína, tak to mi přišlo takový nekonečný, ale nevim, ejstli to byla bezradnost, to bylo náročný.

A: Pokud Vás dítě neposlechne, jak reagujete?

B: No, tak asi (přemýšlí) podle situace, no, někdy ... třeba J to muži vysvětlit nějak, můžeme si to vyříkat, ale P to nevysvětlím, na toho musím striktně. Ne, tohle se nedělá!

C: Já mu vyhrožuju panem Baudyšem

B: No, ty máš pana Baudyše

C: A psa. Hele, Ben se zlobí a chce spinkat a už má zavřené oči, tak on ani mu neříkám, ať zavře oči a on je má taky zavřené a teďka mu klepou, jako (smích) a v pěti minutách usne

B: On pak usne rychle, ale

C: A někdy Ben začne štěkat, a on „Ben, haf haf“ a já mu říkám, vidíš, už se zlobí a chce spinkat a teď ty zlobíš a spi! A on zavře oči a včera usnul za 5 minut.

B: A někdy i zakřičím, no

A: Podle čeho se při výchově řídíte?

B: No, tak knížky jsem nějaký přečetla, ale jako neřídím se úplně. Možná, že u tý J jsem pak byla trošku ví, jako (přemýšlí) Takhle, já jsem jí před tím víc ustupovala, jako že třeba kňourala, tak jsem všeho nechala a šla jsem k ní si hrát, jo. A to jsem třeba změnila na základě knížky. No jinak internet nevim, jako čtu si tam něco, co mě tak ...

A: A pamatuješ si jakou knížku?

B: Jo, od Prekopový nějaký knížky, právě Malýho tyrana (smích), na základě toho jsem pak trochu změnila, ten svůj přístup, protože u ní zrovna vidím takový ty rysy, co tam popisovala. A ještě nějaký knížky jsem od ní četla, nějak o tom prvorozeným dítěti a ještě možná jednu a to nevim. Četla jsem i Koncept kontinua, no tak to беру trošku s rezervou (smích), ale tak jako nošení v šátku se celkem osvědčilo, to je dobrý

A: Nedáváš nože a nečekáš u jámy? (smích)

B: Ale tak jako, J jsem nechala ...

A: Je něco, co by jsi ráda změnila ve způsobu výchovy?

B: (Přemýšlí) No, nevim, no ... tak ... možná můžu pořád zlepšovat tu koordinaci, víš jako všechno to nějak sladit. To jako asi

A: To jako máš můj obdiv (smích) já mám co dělat s jedním (smích)

B: Jako s těma dvěma se to dalo celkem (..) jako já si myslím, že ty dvě děti jsou možná lepší než jedno, protože ony se spolu pak i zabavěj, no ... a uspávání jsem měla vyřešený tak, že sem J dala do kočárku, P do šátku a takhle jsem je uspala a pak jsem ho dala do postýlky třeba, ale teď se třema je to horší. A teď ještě vztekací batole, no ...

A: Jasný ... a poslední otázka. Myslíš si, že je Tvoje výchova v nějakém ohledu odlišná od mladších žen?

B: (Přemýšlí) No, (..) jako nevim, nevím jak vychovávají mladší ženy ... moje mamka byla mladší matka ... možná, že o tom víc jako přemejšlim. Jako je fakt, že teď řeším tu školku dost, chtěla bych docela zkusit tu lesní, to mě jako zaujalo a ... a třeba o očkování se zajímám, ale to taky díky internetu, že jo. Kdyby nebyl, tak ...

A: A očkujete normálně nebo?

B: No, normálně ne právě, ještě jsem to posunula, J to měla že jo posunutý, a pak P jsem to posunula a R není očkovanej zatím. Tohle nějak řeším, nevím, čemu mám věřit.

A: Tak já Ti mockrát děkuji.

Příloha 7 - Přepis rozhovoru s paní D

Rozhovor se uskutečnil v restauraci v době oběda, respondentka si odskočila z práce.

Nejprve jsme společně vyplnily identifikační část, po té jsem přešla k vlastním otázkám.

Identifikační část:

Věk: 38

Stav: vdaná

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Povolání: administrativa

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 1

Počet plánovaných dětí: 2

Věk při narození prvního dítěte: 36

Věk při narození dalších dětí:

Počet Vašich sourozenců: 1 (o 2 roky mladší bratr)

O partnerovi:

Věk: 39

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Počet sourozenců: 2 (o 4 roky a o 12 let mladší bratr)

A: výzkumník

C: respondent

Otázky:

1)

A: Vzpomínáš si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že by sis si přála mít dítě?

C: No, vzpomínám. (smích)

A: Tak jestli bys mi o tom mohla něco říct?

C: Našla jsem chlapa, s kterým jsem si říkala, že založit rodinu by nebyl špatný nápad a prostě jsme se o tom pobavili a domluvili jsme se, že by to šlo.

A: Kolik Ti bylo v té době let?

C: 35

A: A do té doby jsi miminko nechtěla?

C: Tak já už jsem ho chtěla delší dobu, ale nebyl k tomu vhodný partner. Já už jsem ho chtěla už asi tak rok před tím, ale Petr (manžel) se na to ještě asi necítil nebo já nevím (..)

A: Ale až s tímhle partnerem jsi chtěla dítě, před tím ne?

C: Ano, ano ...

A: Takže od nějakých ...

C: 33 ...

A: A ty jsi říkala, že jste se teda rozhodli a za jak dlouho se zadařilo?

C: Za 4 měsíce.

A: Byly s tím nějaké komplikace?

C: Ne.

A: I třeba v době těhotenství? (..) Vyšší tlak, cukrovka?

C: Ne.

A: Byla jsi na odběru plodové vody?

C: Ne.

A: Nemuseli jste?

C: No chtěli mě tam poslat, ale tím že mi brali krev, tak řekli, že nemusím, že není potřeba. (..)

A: A porod?

C: Porod, jsem přenášela, takže porod byl nakonec vyvolávaný.(..) a nakonec byl ukončený císařským řezem (...)

A: Pro nepostupující porod?

C: Ano, malý se zasekl a nepostupoval dál. (...)

A: Tak ... Co pro Tebe znamená práce ?

C: (..) No, práce mě baví ... styk s lidma, protože ho potřebuju. Já bych ... já se přiznám, že jsem máma, která své dítě miluje, ale nedokáže s ním zůstat doma. A ... já potřebuju ty dospělé ke svému životu a hlavně ke svojí psychické pohodě. Takže .. práce je pro mě .. život je hodně nadnesené, ale velmi důležitá.

A: A jak dlouho jsi byla s malým doma?

C: Půl roku.

A: Půl roku?

C: No asi 7 měsíců, protože do toho jsem si vzala dovolenou, takže to bylo asi 7 měsíců.

A: A pak jsi se vrátila na částečný?

C: Na částečný úvazek, ano ...

A: S tím že na hlídání ...

C: Mám paní na hlídání a pána na hlídání. Je to rodina a oni se střídají. Moje dítě má ten komfort dva dospělé na jedno dítě.

A: A v pohodě? Když jsi pak musela jít do práce, jak jsi se cítila?

C: Byla jsem ráda, ale zároveň jsem měla takové ty výčitky, protože jsem byla masírovaná tím okolím, že odejít od tak malého dítěte je hřích a v práci mi to dávali a ještě dávají stále najevo (smutně).

A: A to kvůli tomu okolí?

C: Ano (...) I když někdy si říkám, že by bylo fajn s ním být doma, ale jsem s ním doma 14 dní a jsem ráda, že jdu do práce (smích).

A: A ještě jsem se chtěla zeptat, setkala jsi se s nějakými tlaky z okolí, když jsi ještě dítě neměla?

C: A tak samozřejmě máma se zeptala kdy už, ale jako že by kamarádky nebo takový, to ne, to spíš z té rodiny.

A: A ty jsi byla vdaná jak dlouho?

C: (Přerušila mne) Já jsem nebyla vdaná, já jsem se vdávala až když se Ondřej narodil. Ona manžel říkal, že nejdřív chtěl vědět, jestli jsem plodná a pak až se rozhodl, že si mě vezme (smích).

2)

A. Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáš na svoje vlastní dětství, jak by jsi popsala výchovu svých rodičů?

C: (Přemýšlí) Asi přísnější (...) Jako na svoje dětství nevzpomínám jako špatně, to ne. Měla jsem mladšího sourozence, tak možná tím to bylo horší, že on byl protěžovanější a já jsem byla ta, která mu měla ukázat, naučit, pomoci, dát ... Takže takhle, ale jinak to nebylo ... měla jsem babičku a to bylo fajn, ta byla na mé straně.

A: A lišil se přístup, jakým Tě vychovávala máma a táta? Byl tam mezi nima nějaký rozdíl?

C: No táta chodil do práce a máma taky a tak drželi tak nějak při sobě, co si myslím, že je celkem důležité, aby to dítě vědělo, že když ho někdo potrestá, tak nemůže jít za tím druhým ...

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci z dětství, když jsi něco vyvedla? Jak na to reagovali rodiče?

C: Přepisovala jsem si známky, ale tím blbým způsobem, z těch dobrých na ty horší, nevím proč. A dostala jsem teda opravdu hodně na zadek, ale opravdu hodně a dostala jsem důtkami od táty. Na to si pamatuju, to jsem byla úplně ...

A: A když Tě trestali, jakým způsobem?

C: Já jsem dostala na zadek (..) jako samozřejmě, že mě napomínali, ale když to překročilo určitou mez, tak jsem holt dostala na zadek.

A: A odměňovali Tě nějak rodiče?

C: (Přemýšlí)V jakém smyslu?

A: Chválili Tě, podporovali ... ?

C: Tak to jo, jako, Když se mi něco povedlo, tak to mě pochválili. Když jsem něco chtěla, já nevím, že jsem třeba chtěla tancovat, tak to mě podporovali, protože se mi to líbilo a bavilo mě to.

A: A motivovali Tě nějakou odměnou?

C: Jestli myslíš třeba bonbon nebo peníze, tak to ne. (...)

A: Měla jsi třeba v dětství pocit, že by Ti něco chybělo?

C: Ne.

A: Stává se Ti, že třeba nějak zareaguješ a uvědomíš si, že takhle reagovali Tví rodiče?

C: Ano a velmi často (smích)

A: Třeba kdy?

C: Já jsem hodně výbušná a to mám po tátovi ... takže ... chudák můj manžel (smích)
A co se týká výchovy, tak já jsem hodně dlouhou dobu klidná, ale potom to prostě začne lítat (...)

A: Takže třeba když Tě malý neposlechne po několikáté, tak ... ?

C: Já počítám, potom se ho zeptám, jestli chce fakt dostat na prdel a pokud už ani po tamtom neposlechne, tak prostě dostane na tu prdel, protože jako, ve dvou a půl letech se mnou cvičit nebude jako.

A: A často Tě takhle pokouší?

C: Ne, ne. On, on ví, že já, že u mě není od slova daleko k činu. Takže on si to rozmyslí. On zase má, on to v té hlavičce má celkem srovnané, takže než brečet když ví, že by ho bolela prdel, tak jí, že má radši poslechnout.

3)

A: Co pro Tebe znamená manželství?

C: (Přemýšlí) Manželství ... ?

A: Hm.

C: Že na všechno dobré i špatné jsme dva a že mám o koho se opřít. (..) a někdy druhé dítě v rodině.

A: Kdybys nebyla vdaná, tak by Ti to vadilo?

C: Hm, kdybych nebyla vdaná a neměla dítě, tak by mi to nevadilo asi. Ale tím, že máme dítě, tak bych to chtěla tak nějak nějakým způsobem sjednotit a prostě ... a zase ... to je ta masírka společnosti. Máš dítě, měli byste být manželé a všichni se jmenovat stejně, takže ona to ve finále hrozně ovlivňuje společnost a to jak seš vychovaná.

4)

A: Zkus se zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváš vlastní dítě?

C: V lásce a pohodě (smích) a snažím se ho chápat, být tolerantní. Chválím, tleskám, výskám a odměňuju. On velmi rychle pochopil systém odměny nebo motivace něco za něco. Takže když se vyčural do nočníku, dostal bonbon a díky tomu se naučil chodit na nočník.

Takže čurání bonbon, kakání dva bonbony a šlo to. Jako někomu se to nelíbí, budiž, ale díky tomu se naučil chodit na nočník. Takže ... takže takhle.

A: A tresty?

C: Tak jak jsem říkala, počítám a pokud neposlechne tak dostane na zadek, ne na hlavu, ale dostane na zadek jako, nebo přes ručičku když něco začne rozbíjet jako. Nejdřív je to na domluvě a když domluva není možná tak bohužel se stane tady toto.

A: Jak by jsi popsala sebe jako rodiče?

C: (přemýšlí) Já si myslím, že jsem milující máma a že jsem dobrá a spravedlivá máma. Teda tím, že chodím do práce, tak mu můžu dopřát víc věcí a doufám, že se na mě kvůli tomu nebude jednou zlobit. Já si myslím, že jsem mu dopřála hezké dětství, díky tomu není na mě tak závislý, takže se nebojí lidí a má lidí rád. Tak já přemýšlím, že má někoho jiného, kdo se o něj stará, že ho to nějakým způsobem nepoznamená.

A: Ty máš částečný úvazek?

C: (Přikyvuje na souhlas)

A: Vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jsi se cítila při výchově bezradná?

C: (přemýšlí) Když brečí a nevím proč a ve finále ani on sám neví.

A: Jak vypadá denní program Vašeho dítěte?

C: V 7 ráno budíček, pustím mu pohádku, posadím ho na nočník, nachystám čaj, většinou si dá mlíko, obleču jeho a jdeme na zastávku, kde ho předávám na hlídání, po cestě mu koupím rohlík, takže stlačí rohlík. U nich má svačinku, oběd a pak mi ho přivázejí a pak jsme doma spolu, hrajeme si. On hrozně rád kouká na pohádky, ale většinou to má jako kulisu a běhá okolo a pokud někam jdeme, tak většinou jdeme do dětského koutku do Kotvy do Kulíšku a nebo za nějakou kámoškou, aby byl aj v kontaktu s jinými dětmi.

A: A nějaký kroužky?

C: Ne. ... my chodíme na plavání teda. A to ho teda baví hodně.

A: A to chodí od kolika let?

C: Rok a půl měl, když jsme tam začali chodit.

A: Pak tady mám další otázku, což jsme si už v podstatě řekly, pokud vás dítě neposlechne, jak reagujete? Ty jsi říkala, že počítáš a když neposlechne tak dostane na zadek.

C: No, ono to už fakt musí být. To takhle vyznělo jako raz, dva, tři a prásk. To je nejdřív: Ondrášku, pojd' se oblékat. Ondrášku, prosím, pojd' se oblékat. Ondro, chceš dostat na prdel? Poprvé, podruhé, potřetí ... Ondro?!? Syn se jde oblékat ... Takže takhle

A: Jasný

C: My máme systém do kouta, takže ještě posíláme do kouta, abychom mu nic neudělali a už má nás tak strašně na háku, že tam chodí sám. A nebo se s brakem sebere a odejde do ložnice a zavře za sebou dveře. A to člověk jenom kouká a říká si no ... a co budu dělat až mu bude patnáct? A myslím si, že tady v tom jsou všechny příručky úplně na nic, protože na každý dítě platí něco jiného. Mám známou, která by to dítě mohla seřezat pomalu do krve a výsledku se stejně nedopídí, takže je zbytečné ho ve finále trestat.

A: Podle čeho se ve výchově řídíš.

C: Instinktem. Já jsem žádné knížky ani brožurky nestudovala. Jediná knížka, kterou jsem si přečetla a ještě tam zběžně, jmenovalo se to Něžná náruč rodičů a bylo to spíš o tom jak dítě držet a jak s ním manipulovat, než jak ho vychovávat a to bylo všechno, víc jsem nečetla.

A: A když si nevíš rady?

C: Jako když si nevím rady ohledně čeho? Jako co se týká jeho, tak to zvládnou vždycky a pokud mu něco bylo a já jsem nevěděla, jestli mu dát prášek nebo zábal nebo co by to mohlo být, tak jsem volala mámě. A když nevěděla, tak jsem zavolala normálně doktorce a nebo jsme se o tom bavily ještě s holkama na internetu na emiminu, tam je vlastně skupinka holek, co se nám narodily děti skoro všechny v září, tak tam to spolu ještě konzultujeme. Třeba teď se mu objevilo, má strašně suché ruce a já jsem ho mazala olejem od Hippu, ale nepomáhalo to, tak jsem se zeptala holek, co na to a poradily mi krém, já jsem ho koupila, tři dny jsem mazala a zmizelo to, takže takhle. Takže máma, internet, doktor.

A: Je něco, co bys ráda ve způsobu, jak vychovááš, změnila?

C: Asi ani ne, protože by to nemuselo bejt k dobru věci (smích).

A: A s manželem se shodujete ve způsobu výchovy?

C: Manžel mi párkrát udělal to, co jsem mu říkala, že udělat nesmí. Že já jsem malého potrestala a on mu řekl, Ondrášku, pojď si ke mně postěžovat. Tak, to jsem řekla Petrovi, že mu to při první dobré vrátím, tak to se zarazil a udělal mi to zatím teda jenom dvakrát. Vytočila jsem se do maxima tady tímhle, takže jinak většinou spolu souhlasíme, souhlasíme spolu.

A: A myslíš si, že je Tvoje výchova v nějakém ohledu odlišná od výchovy mladších žen?

C: Já nevím, jestli mladší jsou víc tolerantnější a je jim to jedno, já nevím. Já si myslím, že i 35letá ženská může být tak benevolentní, že jí to děcko může skákat po hlavě, jí to bude putna a tohle udělá 18tileté, tak ho prostě seřeže ve finále už potom. Takže já si myslím, že tohle není o věku, ale o nátuře té ženy. Protože já jsem měla mladé rodiče a normálně jsem dostala důtkami, takže si nemyslím, že by to bylo s věkem jako (smích). A je pravda, že už to potom fungovalo tak skvěle, že když už jsem potom zlobila přes přímě, tak se stačilo jenom podívat nahoru do míst, kde byly ty důtky a já jsem se v tom momentě zklidnila. Takže to mělo i poučný efekt. Tak jako má na Ondru, když se zeptám „Chceš dostat na prdel?“ A on se zklidní.

Příloha 8 - Přepis rozhovoru s paní I

Rozhovor se odehrával u respondentky doma.

Identifikační část:

Věk: 37

Stav: svobodná

Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Povolání:

Bydliště (město): Praha

Počet dětí: 1

Počet plánovaných dětí: -

Věk při narození prvního dítěte: 35

Věk při narození dalších dětí: -

Počet Vašich sourozenců: 2

O partnerovi:

Věk: 33

Nejvyšší dosažené vzdělání: VŠ

Počet sourozenců: 2

A: výzkumník

B: respondent

Otázky:

1)

A: Vzpomínáte si na okamžik, kdy jste si poprvé uvědomila, že byste si přála mít dítě?
Řekněte mi o tom více ...

B: No, jednoduše když sem potkala současného partnera. Bylo mi 33 let a vlastně jsme si to řekli hned na začátku co očekáváme, hned sem děti nechtěla, ale nakonec bylo kolem tolik těhotných kamarádek a nebo už děti měly, až sem začala uvažovat více a více..

A: Za jak dlouho od toho okamžiku jste se rozhodla si dítě pořídit?

B: Prakticky současně, ale přítel v té době ještě připravený nebyl, vysadila jsem prášky v září 2009, ale úplné snažení nakonec bylo až od února 2010. Ono se přimotalo pár problémů ve vztahu díky tchýni. Všechno bylo asi i dost rychlé, ale ono to pak tak nějak přišlo samo, když už jsme se zas tolik nesnažili (smích).

A: Měla jste nějaké zdravotní problémy?

B: Ano, celé těhotenství. Docela dlouho sem zvracela a trpěla ranními nevolnostmi, které ale nebyly jen ráno ale celý den, asi do 4-tého měsíce. Následovalo skřípnutí nervu, špatně se mi chodilo, těhotenská cukrovka, otoky, kvůli kterým sem byla i týden v nemocnici, celkově nevzpomínám na těhotenství, jako na to nejkrásnější v životě ženy.

A: Co Váš partner, přál si děti on?

B: Přítel chtěl děti dřív než já, tedy jako byl rozhodnutý. Během našeho vztahu, poměrně krátké doby se to obracelo, nejdřív on, pak sem k tomu dospěla já a nakonec vlastně až potvrzením těhotenství a po měsíci nejistoty, kdy sem nevěděla zda je vůbec rád, byl moc šťastný.

A: Co pro Vás znamená práce?

B: Nutnost (smích) no a taky peníze na to, aby člověk mohl existovat a hlavně sem si vždy vybírala práci, aby mě hlavně bavila a chodila sem do práce ráda. Kariéru sem možná nějakou malou dělala a jeden čas byla dost ambiciózní, ale časem to přešlo a nyní se to uklidnilo úplně,ale ono to zase přijde, až zase budu chodit do práce, možná...uvidíme.

A: Setkala jsi se s nějakými tlaky ze strany okolí kvůli tomu, že jsi ještě neměla děti?

B: No jéje, tak hlavně od našich, od mámy a od babičky a v práci a všichni se mě ptali kdy budu mít děti. Hele to bylo hlavně, jak já jsem se vdala ve 23 nebo skoro ve 24, takže už tenkrát si každý myslel, že vdát se nutně znamená mít rovnou rodinu, naštěstí jsem se rychle rozvedla, takže se mě po tom potěch 25 přestali ty lidi ptát, ale kolem třicítky to přišlo znova a po třicítce to sílilo a v době, kdy jsem se rozhodla ty děti mít, kolem tý třiatřicítky se všichni přestali už ptát, protože jsem na ně už byla zlá (smích).

A: To radši vzdali (smích).

B: Přesně tak.

A: A jak jsi to vnímala?

B: No mně to hrozně obtěžovalo, proto se žádný z mých kamarádek, který ještě děti nemaj neptám, kdy je hodlaj mít (smích).

A: Jasný, děkuji.

B: To mně teď napadla ještě jedna otázka, to nevím, jestli tam budeš mít, že strašně nesnáším, když se mě někdo zeptá kdy budu mít druhý.

A: Jo, to tu pak taky mám otázku počet plánovaných dětí (smích).

2)

A: Zkusíme se teď vrátit trochu do minulosti, když zavzpomínáš na svoje vlastní dětství, jak by jsi popsala výchovu svých rodičů?

B: No nás vychovávala prakticky jenom máma, protože táta, ten nebyl doma prakticky vůbec.Pamatuji si nejvíc tátovi zákazy když mi bylo šesnáct, on mi nedovolil nic, máma byla hodnější.

A: Např. jak k výchově přistupovali? Lišil se přístup otce a matky? (případně přístup rodičů k sourozencům) Povyprávějte mi o tom trochu ...

B: Určitě lišil, máma na nás byla sama a táta "vychoval" jen když přijel, bohužel si pamatuju spíš to negativní z jeho strany, seřvat, seřezat. Hezčí chvíle sem asi zapoměla. Byly v hodně raném dětství, kdy s náma táta chodil ven dělat blbiny, učil nás na kole, tenis, lyžovat. Přístup k sourozencům byl taky rozdílný, máma rozmazlovala nejmladšího brácha a táta ho zase nejvíc trestal.

A: Jakým způsobem Vás rodiče trestali?

B: Tak táta doma moc nebyl, takže to bych moc neřekla, máma ... no já myslím, že tak přiměřeně?

A: A třeba nějakým zákazem?

B: No jasně (smích), zaracha jsme měli, nesměli koukat na televizi a podobný věci. No to oni to ... Naši byli v tom přísní, když něco zakázali, tak se to splnit muselo. Neexistovalo nějaký prominutí trestu.

A: A jak vás odměňovali?

B: No vším možným, sladkostma nebo i peníze, ale že by nás nějak často trestali nebo odměňovali, to ne ...

A: Stane se Tám někdy, že nějak zareaguješ a uvědomíš si, že přesně takto se choval tvůj otec nebo matka?

B: Jo. (smích)

A: Zkus si vzpomenout na nějakou situaci a povědět mi o ní víc.

B: (Stále se smíchem) Vždycky jsem říkala, že nikdy nebudu dělat to co dělala máma a táta, že se tak nikdy nebudu chovat ke svým dětem a myslím, že chovám.

A: A co třeba?

B: No to zvyšování hlasu nebo jsem řekla, že Elišku nikdy neplácnu ... To se nedá. (vesele) No ... řekla bych ... že jsem úplně stejná.

3)

A: Co pro Vás znamená manželství, jste nebo byla jste vdaná?

B: Vdaná jsem byla a teď už nejsem (smích)

A: A chtěla byste?

B: Vdát bych se chtěla, protože jsem se poprvý vdávala z nesprávného důvodu, protože jsem si to jako holka vysnila, že to je prostě věc .. jako že budu mít svatbu jako princezna a bla bla bla a vlastně to postrádalo takovej ten smysl vytvořit rodinu (..) a když už jsem jí konečně vytvořila (smích), tak zas partner to nepovažuje za důležitý.

4)

A: Zkus se teďka zamyslet a popsat, jakým způsobem vychováváte vlastní dítě? (...) Třeba co je pro Tebe ve výchově důležitý, jak trestáš, chválíš.

B: Tak ona je zatím ještě maličká, ale (..) já jsem asi ta mírnější (smích) a L je ten přísnější, i když jsem si myslela, že to bude naopak. A taky jsem si vždycky myslela, že já budu ta víc startovací a nakonec to není tak, jakože já jsem víc startovací.

A: A shodnete se s L ve výchově?

B: Jako (přemýšlí) zásadně asi jo, jako jenom v drobnostech ne, ale to se asi taky ukáže teprve časem, protože je E ještě malá. Sice se říká, že se dítě formuje do 4 let, ale já mám pocit, že do těch 2 let ho moc formovat nejde, to je spíš o tom hlídání zatím. Samozřejmě už je z ní takovej malej rozcabenec, tak já jsem s ní pořád, takže (.) já už sem v klidu, že jo ... mně už spousta situacích nechává klidných, ale tím, že L že jo se s ní vidí jenom večer, tak jako nezná ještě ty její ... jakoby nálady a nebo spíš se s ní setká v době, kdy už je to k večeru jako že bejvá samozřejmě už protivnější, unavenější, teď on je taky protivnej a unavenej z práce, že jo, takže se to občas tak setká (smích) ... dle mého názoru na ní třeba zbytečně jakoby zlej ... nebo (..) jako zlej. Prostě zbytečně na ní zvedá hlas. Jako je fakt, že teda jsem si vždycky říkala, že bych chtěla být hrozně taková ta trpělivá a vysvětlovat a jako neřvat, nezakazovat (smích) Ale ono to v určitý fázi prostě nefunguje to vysvětlování, takže se samozřejmě zakřičí i plácne jako ale je to zatím malý dítě, takže nás zkouší, kam až může (smích).

A: A kdybys měla popsat sebe jako rodiče?

B: No, tak jako moc velkou trpělivostí teda taky neoplývám, to teda fakt ne, ale jinak si myslím, že budu asi tak jakoby podobná jako mamka v tomhle tom, že rozhodně nebudu E nikdy cpát do ničeho jako, co by nechtěla. Že ... říkala jsem si, že to budu dělat tak jakože, když mi řekne, že něco chce dělat, tak jí v tom budu podporovat asi až to pak bude. Potom uvidím, zas kdyby vymýšlela nějaký blbosti nebo když třeba budu tušit, že na to fakt jako nemá, tak jí to třeba jako nějak vysvětlím a asi jí to nechám zkusit, protože z vlastní zkušenosti to vím, že dokud jsem si něco nevyzkoušela, tak jsem si nenechala do něčeho kecat a myslím si, že E zdědila moji povahu v tomhle tom, takže to bude takovej (.) průzkumník a rozhodně si do ničeho nebude chtít nechat mluvit (smích). (...)

A: Dobře, děkuji. (..)Vzpomínáš si na nějakou situaci, kdy jste se cítila při výchově bezradná?

B: Bezradná ... (přemýšlí) Bezradná jsem se cítila akorát (..) v době, kdy jsem se pokoušela E, když jsme přijely z porodnice, kojit a nešlo to (smutně). Jinak ve výchově jako takový ne.

A: A Jak vypadá denní program Vašeho dítěte?

B: Program máme vlastně podle ní. Vysloveně se řídí E, podle toho jak se probudí a jestli ten den máme naplánovaného něco dlouhodobějšího, nějaké vejlet nebo návštěvu, nějakou zájmovou činnost, ale pokud nemáme nic jako pevně stanoveného, že musíme někde být, tak je to podle toho, jak se probudí, jaký je venku počasí a tak ...

A: Musí chodit spát ve stejnou dobu a jíst přesně ve stejnou dobu a ...

B: Je to vždycky přibližně, jakoby s tím spaním to se snažíme, že jo směřovat do určitý stejný doby, ale není to, že by v 6 už spala, ale tak jako cca ... To je to samý i s tím vstáváním, i s tím dopoledním, teda spíš odpoledním spaním. Není to striktně daný, že v 11 jde do postýlky, ale mezi 12 a 1, spát mezi 8, 9

A: Ano

B: A tak, no ...

A: Dobře, děkuji Ti. (..) Pokud Vás dítě neposlechne, jak reagujete?

B: He ... Neposlechne jednou, vysvětlím (smích), neposlechne podruhé, vysvětlím, neposlechne potřetí, zvýším hlas a když dál neposlouchá(.) no, tak někdy (..) dojde jako to, že

ji člověk, když něco udělá a dělá naschvál, tak přijde to, že ji člověk přes tu ruku plácne, ale E momentálně stačí, ona to nějak špatně začla snášet, když se na ni fakt jako zvýší hlas. Ona už totiž jakoby zjistila, že (..) když křičíme, že jí je to jakoby nepříjemný, víc nepříjemný, než když jí pláceme přes ručičku. Takže teďka je nová móda u nás, jakmile se zvýší hlas, tak je strašně ublížená, že co jsme si to dovolili na ní vůbec ten hlas zvýšit. Takže na to jsme se teďka začali soustředit, že začala bejt na to teďka nějaká moc přecitlivělá. (..)

A: Podle čeho se při výchově řídíte?

B: (přemýšlí) Podle čeho, jo? Podle citu (smích).

A: A nějaké knihy?

B: Ne.

A: Internet?

B: Ne.

A: Jenom podle svého citu ...

B: Tak nějak podle sebe, nikdy jsme si nečetla nic o tom, jak bych měla dítě vychovávat, jako možná jenom když je něco popsany v těch časopisech, jako v mamince o nějakým období, jako třeba o období vzdoru, tak si to třeba přečtu a nějaký rady si z toho jakoby (.) asi (..) vemu, ale vesměs je to podlé mě nebo co řeknou kamarádky, víš, od ostatních kamarádek a tak ... Takže se vlastně nedá říct, že úplně podle sebe. Něco si člověk vyčte, ne v knihách, ale třeba někde v časopisech a nebo to slyší v televizi nebo zkušenosti kamarádek, který už děti maj.

A: A třeba s rodiči se radíš o výchově?

B: Ne (velmi důrazně). S těma fakt ne (směje se).

A: Je něco, co byste ráda ve způsobu, jak doposud své dítě vychováváte změnila?

B: No, měla bych přestat (.) jakoby bejt na ní taková. Měla bych bejt na ní začla bejt, no, teď nevím (..) ta mateřská je strašná, člověk se nemůže vymáčkout. Jako myslím si, že občas jsme na ní jako fakt až moc (.) zlá. Jako že na ní křičím nebo tak, že bych se měla naučit víc trpělivosti.

A: Myslíte si, že je Vaše výchova v nějakém ohledu odlišná od mladších žen? Pokud ano, zkuste popsat, v čem vidíte rozdíl.

B: No to teda nevim. (smích) Protože to člověk těžko srovná a jako (..) Tak jako já bych to mohla porovnávat i s váma, vy jste všichni mladší a o dost, skoro o 10 let mladší. No nevim, nepozoruju, že bych já byla nějaká jiná, než vy, co se týče přístupu k dětem. Říká se, že starší matky jsou jako víc hysterický, nebo jako opatrnější, takže já jsem asi pravej opak (smích). To bych i řekla, že některý mladší ženský jsou rozhodně (..) víc hysterický jak já. Já nevim, jestli jsou dvacetiletý holky víc bezstarostný jak 35 až 40ti letý, spíš maj míň zkušeností, taky jsou flegmatický, protože nemaj zkušenosti a starší flegmatický jsou protože jsou prostě flegmatický normálně (smích). Já nevim, proč bych se měla chovat k E, jako že o ní mám přehnanej strach. To moje švagrová jako o svojí dceru jako víc strachu než já a to jí měla brzo (..) a taky má jedináčka, že jo, taky ty okolnosti tam tenkrát nebyly, ale ono je to asi daný i tím co člověk prožil ...

A: Jak jsi se vyrovnávala s tím, když se E narodila? Bylo to pro tebe těžký, si zvyknout na to miminko?

B: Tak já jsem to měla ztížený tím, že u ní byl problém to kojení, pak taky (.) bylo to jako nespavý mimino, takže (..) první rok bych řekla, že člověk čerpá energii z nějakýho jakoby nadšení nebo je to možná i hormonální, že mu to tolik nepřijde a ten druhej rok pro měl byl teda už rozhodně těžší.